Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 129 | Łódź, Wtorek, 4 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאַג, ג׳ סיון תרצ״ה | № 129

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

טשעכאָסלאָוואַקישע הלואה פאַר די סאָוויעטן

פאַר 250 מיליאָן קראָן סאָוויעטישע קניות אין טשעכיע

פּראַג, 3 (ספּ. טעל).

היינט איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַן אָפּמאַך צווישען די סאָוויעטען און דעם קאָנסאָרציום פון די טשעכאָסלאָוואַקישע באַנקען מכח אַ 5־יעהריגער הלואה פאַר די סאָוויעטן אין דער הויך פון 250 מיליאָן קראָן.

די הלואה פון די טשעכאָסלאָוואַקישע פינאַנץ סיסטעם איז בעשטימט אויף מזומנע סאָוויעטישע איינקויפען אין טשעכאָסלאָוואַקיי.

נייע טשעכישע רעגירונג זאָל היינט נאָמינירט ווערען

בענעש זאָל זיין אויסערן מיניסטער

פּראַג, 3 (ספּ. טעל).

לויט פּריוואַטע אינפאָרמאַציעס זאָל דער פּרעזידענט פון דער רעפּובליק האָבען בעשטעטיגט די נייע רעגירונג, וועלכע איז פאָרגעלעגט געוואָרען דורך פּרעמיער מאַליפּעטע. די נאָמינאַציע זאָל צושטאַנד קומען מאָרגען. דער קאַבינעט זאָל געביל־דעט ווערען אַזוי, אַז פּרעמיער זאָל זיין מאַליפּע־טע, (אַגראַריער), אויסערן־מיניסטער — בענעש (נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט), מיניסטער פאַר פאָלקס־פערטיידיגונג — מאַרניק (אַגראַריער), אינערן־מי־ניסטער — טשערני (אַגראַריער), יוסטיק־מיניסטער — שראַמעק (קאַטאָליק), אוניפיקאַציע — דערער (טשעכישער ס. ד.), בילדונגס־מיניסטער — קאַר־טשמאַזש (בעאַמטער), האַנדעלס־מיניסטער — ניי־מאַן (געוו. אָפּאָזיציע), אַגראַר־מיניסטער — האָדזאַ (אַגראַריער), עפענטליכע אַרבייטען — דאָ־סטאַלעק (קאַטאָליק), פּאָסט־מיניסטער — פראַנקע (נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט), באַהן־מיניסטער — בע־רינע (ס. ד.), געזעלשאַפטליכע שוץ — נעטשאַס (ס. ד.), פינאַנץ־מיניסטער — (בעאַמטער), געזונד הייטס־מיניסטער (דייטשער ס. ד.)

וועניג אַרבייט וועט האָבען דער סיים

בעת דער איצטיגער סיים־סעסיע

דאָנערשטאַג — די ערשטע זיצונג

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעס־פּאָנדענט)

אין די פּאָליטישע ספערען האַלט מען, אַז די זי־צונגען פון דער אויסעראָרדענטליכער סיים־סעסיע וועט געדויערן ביז ענדע יוני, אויך מעגליך, אַז די סעסיע וועט זיך פערציהען ביז אָנהויב יולי.

די ערשטע זיצונג פון דער אויסעראָרדענטליכער סיים־סעסיע וועט פאָרקומען היינטיגען דאָנערשטאָג דעם 6. ד. ח. 4 נאָכמיטאָג. די טאָג־אָרדנונג איז נאָך נישט בעשטימט, ס׳איז נאָר בעוואוסט, אַז די זי־צונג וועט זיין אַ קורצע און וועט זיין געווידמעט דעם אָנדענק פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

אין די סיים־קולוארען בעהויפּטעט מען, אַז פיל זיצונגען וועלען בעת דער איצטיגער סעסיע נישט פאָרגעקומען, ווייל עס וועלען בעהאַנדעלט ווערען בלויז די 3 פּראָיעקטען וועגען די וואַהל־אָרדינאַ־ציעס צום סיים און סענאַט און די וואַהל פון מלוכה פּרעזידענט. די הויפּט ־ אַרבייט קאָנצענטרירט זיך אין דער קאָנסטיטוציע ־ קאָמיסיע.

דער סענאַט וועט זיך צונויפקומען ערשט נאָכ־דעם, ווען דער סיים וועט האָבען ערלעדיגט אַ גע־וויסען מאַטעריאַל.

12 מענשען דערטרונקען אויף דער וואָלגאַ

מאָסקווא, 3 (ספּ. טעל.)

אויף דער וואָלגאַ האָט נעכטען זיך איבערגע־דרעהט אַ שיפעל מיט 28 פּאַסאַזשירען. 16 פּערזאָן זענען אָפּגעראַטעוועט געוואָרען.

די מוטער, וואָס וועט געטויט ווערען

בערלין, 3 (ספּ. טעל.)

דער סענאַט פון שטראָף־טריבונאַל פון דייטשען רייך האָט אָפּגעוואָרפען די ביטע וועגען רעווידירען דעם טויט־אורטייל איבער פרוי יונגמאַן, וועלכע איז עהערגעכטען פערמשפּט געוואָרען דורכ׳ן בערלינער געריכט אויף טויט־שטראָף. די פרוי האָט ווי בע־קאַנט, אומגעבראַכט איהרע 3 קליינע קינדער, נישט געבענדיג זיי צו עסען אייניגע טעג.

פאַר דער עקספּאָזע פון נייעם פראַנצויזישען פּרעמיער

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

דער פּאַרלאַמענטאַרישער האַוואַס־קאָרעספּאָנ־דענט בעהויפּטעט, אַז פּרעמיער בואיסאָן וועט נאָכ׳ן אָפּגעבען די רעגירונגס־דעקלאַראַציע פאָ־דערן דאָס אָפּלעגען די דיסקוסיעס איבער די אינ־טערפּעלאַציעס און איבער די רעגירונגס־פּראָיעקטען און וועט שטעלען די פראַגע פון צוטרוי צו דער רעגירונג. צום רעגירונגס־פּראָיעקט וועלען נעמען אַ וואָרט 17 רעדנער.

דער פּרעמיער וועט אין זיין עקספּאָזע אונ־טערשטרייכען, אַז ער ערוואַרט פון פּאַרלאַמענט נישט קיין רעדעס, נאָר טאַטען.

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל)

די ערשטע זיצונג פון דער נייער רעגירונג וועט פאָרקומען מאָרגען (היינט) האַלב 11 פריה. עס וועט בעטראַכט ווערען די רעגירונגס־דעקלאַראַציע. די דעקלאַראַציע וועט זיין זעהר אַ קורצע, פון 3—4 זייטלעך מאַשין־דרוק.

שרעקליכע פערפלייצונג אין אמעריקא

ניו־יאָרק, 3 (ספּ. טעל.)

די פערפלייצונג אין מערב־אמעריקא האָט ביז־איצט צוגענומען 76 מענשליכע קרבנות. די מאַטער־יעלע היזקות ווערען בערעכענט אויף אַ סומע פון 17 מיליאָן דאָלאַר. אין שטאַט נעבראַסק זענען אומגע־קומען 42 פּערזאָן.

די צאָהל אומגעקומענע אין אנדערע געגענדען איז פיל גרעסער, טויזענדער מענשען זענען געבלי־בען אָהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ.

היערא געגען דער דעוואַלואַציע פון פראַנק

ליאָן, 3 (ספּ. טעל.)

מיניסטער היעראָ איז געבעטען געוואָרען, אַז ער זאָל זיך אַרויסזאָגען וועגען דעוואַלואַציע. היעראָ האָט צוו. אַנד. ערקלערט: די דעוואַלואַציע־פּאָליטיק וואָלט אָהן ספק דערפיהרט צו אַ פּריי־זען־העכערונג און וואָלט אונטערגעבראָכען דאָס גלייכגעוויכט פון אונזער האַנדעל. איך רוף אַלע, אַז זיי זאָלען אַרויסווייזען הילף אין דער שווערער אויפגאַבע, וואָס עס שטעהט מיר פאַר ביים בעשיצען דעם פראַנק און געגען דער דעוואַלואַציע, וועלכע וואָלט געקאָנט ברענגען נאָר צו אַ פאַראיבערגע העגדען וואוילשטאַנד.

מיליטערישע צוגרייטונגען פון די סאָוויעטען אויפן ווייטן מזרח

טאָקיאָ, 3 (ספּ. טעל.)

די ציימונג „ניטשי־ניטשי" ברענגט אַ קאָרעס־פּאָנדענץ פון ציציקאַר (מאַנדזשוריען), אין וועלכער עס ווערט מיטגעטיילט, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג האָט דער רויטער אַרמעע איבערגעגעבען די קאָנ־טראָל איבער אַלע פאַבריקען פון „סאָווכאָז" אין סיביר. די אָנפיהרער פון דער אַרמעע דאַרפען פער־זענליך קאָנטראָלירען די אויסאַרבייטונג און דאָס מאַגאַזינירען דאָס געוועהר און אַמוניציע. זינט עס איז פערקויפט געוואָרען די מזרח־כינעזישע באַהן, שרייבט די ציימונג, האָט די סאָוויעטישע מאַכט אין אויסערליכען מאָנגאָליען אָרגאַניזירט אַ קאַוואַלעריע קאָרפּוס און זי בויט אַ נייע באַהן־ליניע צווישען סי־ביר און מאָנגאָליען. פון יאַנואַר 1935 בויט מען די באַהן־ליניע טשיטאַ־אולאַן־באַטאָר.

אינטערנאַציאָנאַלער באַהן־קאָנגרעס אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש)

היינט האָט זיך אין וואַרשאַ אָנגעהויבען דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון באַהן־פערבאַנד. עס נעמען אָנטייל 22 דעלעגאַטען פון אַלע מלוכות, וואָס געהערען צום פערבאַנד. דער קאָנגרעס וועט בע־טראַכטען אַ רייהע טעכנישע פראַגען וועגען טאַריף און פאָהר־פּלאַנען פון אינטערנאַציאָנאַלען באַהן־פערקעהר.

נעכטען איז אין פּיעטריקאָוו געשטאָרבען אונזער מיט־אַרבייטער, פאָרשער, היסטאָריקער און פּובליציסט

נ. ע.

משה פּינקינער

דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם דריקען מיר אויס אונזער הארציגסטען מיטגעפיהל.

רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט"

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז זונטאָג, דעם 2־טען יוני ד. י. געשטאָרבען אין ווין, מיין הייסגעליבטער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, זוהן, ברודער און שוואָגער

נ״ע אברהם ראָזענפעלד

אין עלטער פון 51 יאָהר.

די לויה קומט פאַר היינט, דינסטאָג, דעם 4. יוני 1935, 10 אַ זייגער פריה אויפ׳ן יודישען בית עולם אין ווין. זעגען וואָס עס טיילען מיט אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע

די אין טיפען טרויער פערבליבענע

פרוי, זיהן, שנור, פאָטער און פאַמיליע.

אַלע, וועלכע האָבען אונז אַרויסגעוויזען אַזויפיל מיטגעפיהל צוליב׳ן טויט פון אונזער הייסגעליבטער מוטער, שוויגערמוטער, באָבע, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע

נ״ע חי׳ ראָטענבערג

בת ר׳ שאול באָרוכין ז״ל

ווי אויך אַלע, וועלכע האָבען אָנטייל גענומען אין אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד דער פערשטאָרבענער, דריקט אויס אַ האַרציגען דאַנק, די אין טיפען טרויער פערבליבענע

פאַמיליע.

פערשטענדיגונג פון ענגלאנד און איטאליען מיט דייטשלאנד

דער פראנצויזיש-ענגליש-איטאליענישער פראנט זיך פונאנדערגעפאלען

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

הגם די פּאָליטישע קרייזן פון פראַנקרייך זענען נאָך אַבסאָרבירט מיט דער אינערליכער לאַגע פון לאַנד צוליב׳ן קראַך פון פראַנק און דעם לעצטען רעגירונגס־קריזיס, איז מען אין פּאַריז שטאַרק פערזאָרגט צוליב דער סיטואַציע אויף דער אייראָפּעאישער פּאָליטישער אַרענע. מיט דער גרעסטער בעאונרואיגונג שטעלט מען פעסט אין די פראַנצויזישע ספערען, אַז אין דער צייט, ווען דער פּאַרלאַמענט אין פראַנקרייך זעצט פאָר זיין טראַדיציע אָהן אַ פּאַרוואָס אַראָפּצוּוואַרפען די רעגירונגען, האָט זיך די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע פון פראַנקרייך שטאַרק פערערגערט.

דער הויפּט־פּרינציפּ פון דער פראַנצויזישער פּאָליטיק איז, ווי בעוואוסט, איינצוהאַלטען אַנ׳ענגען קאָנטאַקט מיט ענגלאַנד און איטאַליען. דאָס צעמענטירען דעם פראָנט פון די דאָזיגע דריי מערב׳דיגע גרויסמאַכטען זענען געווידמעט די גרעסטע אָנשטרענגונגען פון דער פראַנצויזישער דיפּלאָמאַטיע.

אויף דער קאָנפערענץ אין שטרעזאַ האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער דאָזיגער „פראָנט" איז פּוּנקט פערלאַטעט געוואָרען, פון וואָס מ׳איז אין פּאַריז געווען זעהר צופרידען. היינט אָבער מוז די פּאַריזער פּרעסע מודה־זיין, אַז דער „בשותּפות׳דיגער פראָנט" ליגט ווידער אין אַ חורבה, אַז די פראַנצויזיש — איטאַליעניש — ענגלישע סאָלידאַרקייט איז איצט נישט מעהר ווי אַ פראַזע. די פראַנצויזישע פּרעסע פעררופט זיך דער ביי אויף פאָלגענדע פאַקטען: „זשורנאַל דע דעבאַ" שרייבט: „ענגלאַנד בעגריסט מיט ענטוזיאַזם דעם פּלאַן פון אָנהויבען בעזונדערע אָפּמאַכען וועגען פליה־פּאַקט." ווי בעקאַנט, האָבען די דערמאָנטע דריי גרויסמאַכטען פריהער געהאַלטען, אַז דער פּאַקט פון פליה־וועזען קען נישט ווערען בעהאַנדעלט בעזונדערס פון די איבריגע פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט די פּראָבלעמען פון שלום־פערזיכערונג. וויטער ווייזט אָן די פראַנצויזישע פּרעסע, אַז ענגלאַנד שטרעבט בכלל צו אַ פערשטענדיגונג מיט דייטשלאַנד און זי קעהרט זיך צוריק צו דער בעליבטער ראָלע צו זיין אַנ׳אַרביטער צווישען פראַנקרייך און ענגלאַנד.

אין פּאַריז איז מען אויך שטאַרק בעאונרואיגט צוליב דער טענדענץ פון איטאַליען זיך צו פערשטענדיגען מיט דייטשלאַנד. מיט עטליכע חדשים צוריק איז איטאַליען געווען גרייט מיליטעריש מיטצואַרבייטען מיט פראַנקרייך. היינט דאַגעגען, מיידט אויס איטאַליען דייטליך צו שטעלען די פראַגע וועגען די לופט־בעוואָפענונגען. אַ טייל פּאַריזער צייטונגען שטעלען פעסט, אַז כאָטש ס׳קומען אָפיציעלע אָפּלייקענונגען פון בערלין און רוים, איז שוין געקומען צו אַ איטאַליעניש־דייטשער פערשטענדיגונג אויפ׳ן פאַל, אויב די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען זאָלען אַרויסרופען אַנ׳איבערקערעניש אין עסטרייך. אין פאַל פון אַ נייעם פּוטש, וואָלט איטאַליען נישט געגעבען קיין הילף פאַר עסטרייך.

אפשטעלען שטרייכער׳ס „שטירמער"
פארערט גענעראל בלומבערג

ווין, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)

די ווינער צייטונגען ברענגען אַ ידיעה פון דייטשלאַנד, אַז דער גענעראַל בלומבערג פאַרערט אויף אָפּצושטעלען שטרייכערס „שטירמער" אויף 6 חדשים. פון אַנדערע קוועלען ווערט די ידיעה נישט בעשטעטיגט.

געשענדעט מצבות אין אלדענבורג

בערלין, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין אַלדענבורג, האָבען נישט ענטדעקטע אויסוואורפען געשענדעט פיל יודישע מצבות.

די נייעסטע סענסאציע פון לאדז.

ביז איצט האָט די קאָלעקטור פון י. וואָלאַנאָוו בעשאַנקען די לאָדזער איינוואוינער כמעט ביי יעדער קלאַס מיט אַ גרויס געווינס.

איצט האָט די קאָלעקטור אונז געגעבען נאָך אַ שעהנעם אויסזעהען, ביי דעם ניי־רעמאָנטירטען געשעפט פון וואָלאַנאָוו׳ס קאָלעקטור אויף פּיעטריקאָווער 11, זאמלען זיך צונויף אַ גרויס פּובליקום, ס׳איז באמת אַ שעהן געשעפט און דאָס ליכט און די רעפלעקטאָרען מאַכען אַנ׳אימפּאָנירענדען איינדרוק. די גרויסע געווינסען, דאָס שעהנע געשעפט און די העפליכע בעדינונג ערוועקען דער קאָלעקטור פון י. וואָלאַנאָוו אַ גרויסע קונדשאַפט.

מיטן דייטשען ים־פלאט
דארפען זיך פעראינטערעסירען אויך די סאוועטען
א פראנצויזישע שטימע וועגען די ים געשפּרעכען אין לאנדאן

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

„זשורנאַל" מאַכט אויפמערקזאַם אויף דער בעדייטונג פון די ענגליש — דייטשע ים־אונטערהאַנדלונגען.

די צייטונג האַלט, אַז דער דייטשער ים־סטאַטוט איז נישט בלויז אַ דייטש־ענגלישע אַנגעלעגענהייט, נאָר אינטערעסירט אין אַ גלייכער מאָס אויך אַלע אַנדערע מלוכות פון ווערסיילער טראַקטאַט און אויך אַנדערע פעלקער. אין דער פראַגע דאַרפען נעמען אַ וואָרט נישט בלויז פראַנקרייך, נאָר אויך ראַטענפערבאַנד, ווייל דער סטאַטוס ענדערט אויף אַ ראַדיקאַלען אופן דאָס גלייכגעוויכט פון די כוחות אויפ׳ן באַלטישען אָקעאַן.

דאס אויפשוידערנדע בילד פון דער נאטור־קאטאסטראפע
40,000 דערהרג׳עטע פון דער ערד־ציטערניש אין בעלודזשיסטאן

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

לויט נישט־אָפיציעלע בערעכנונגען בעטרעפט די צאָהל אומגעקומענע בעת דער גרויזאַמער ערד־ציטערניש אין בריטישען אינדיען, אין בעלודזשיסטאַן לערך 40,000 פערזאָן.

בלויז אין דער שטאָט קוועטאַ זענען דערהרג׳עט געוואָרען 26000 מענשען.

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

ערשט איצט בעקומט די ענגלישע מאַכט אָפיציעלע ידיעות וועגען דער מורא׳דיגער נאַטור־קאַטאַסטראָפע אין בעלודזשיסטאַן.

דער ערשטער אונטערערדישער שטויס האָט געדויערט 30 סעקונדען. דערביי זענען אומגעפאַלען אַלע הייזער פון צענטער־שטאָט ווי אויך אַ רייה ישובים און דערפער, וואָס ליגען אויף דרום פון דער שטאָט קוועטאַ.

די שאָדענס אין ענגלישען מיליטער זענען געווען מינימאַלע, דאָס איז דערפאַר, ווייל דאָס מיליטער, וואָס סטאַציאָנירט אין קוועטאַ איז גראָד געווען אַוועק ווייט אויף נאַכט־איבונגען.

דאָס איינפאַלען פון די הייזער, צוליב דער ערד־ציטערניש, איז געווען בעגלייט דורך אַ סך שרפות. וועגען איינלעשען די שרפות איז נישט געווען קיין רייד.

די רעטונגס־אַקציע אין אַלע שטעט און דערפער, וואָס האָבען געליטען פון דער ערד־ציטערניש דויערט נאָך. ספּעציעלע אויטאָבוסען ברענגען הייל־מיטלען, עסענוואַרג און פיהרען פונאַנדער די מאַסען טויטע. וועלכע וואַלגערן זיך אין די גאַסען.

מיט געמיינזאמע כוחות

די אויבענדערמאָנטע גרופּע — דאָס זענען אַ חברישער שותפות פון אויבערעך אין קויתלען־ראַיאָן אין דער שלעזישער רודע. צוועלף פערזאָן האָבען מיט געמיינזאַמע כוחות געקויפט אַ פערטעל לאָס פון נומער 143.170, וועלכער האָט אין דער פערטער קלאַס פון דער 32־טער מלוכה־לאָטעריע געוואונען 50 טויזענד זל. אינטערעסאַנט איז, אַז אַלע פערטלען פון דעם גליקליכען לאָס — געהערען צו עהנליכע גרופּעס.

הגם די שפּילער דערגרייכען אויף אַזאַ אופן קלענערע סומען — האָבען זיי אָבער גרעסערע שאַנסען, קאָנענדיג שפּילען אויף אַ גרעסערער צאָהל נומערן.

און אַז עס איז כדאי שפּילען, דאָס ווייסען שוין אַלע, בעזונדערס, ווען די 33־טע לאָטעריע וועט פּראַווען, חוץ די נאָרמאַלע פּיר קלאַסען — אַ אויסערגעוועהנליכע גרויסע־ציהונג.

מאנאטליכע טראמוואי־בילעטען
צו 22 50 צו בעקומען אין
„ORBIS"
פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249·33

DR. MED. H.
Różaner
ספּעציאַליסט פאַר
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9–1 פּאַרט. און פון 5–9.

דינסטאַג, דעם 11 יוני קומט פאָר אין זאַל „פילהאַרמאָניע" אַ גרויסע אַקאַדעמיע איסר בעזמאַן
געווידמעט דעם אָנדענק פון פערשטאָרבענעם לאַנגיעהריגען יודישען טעאַטער־דירעקטאָר פון די לאָדזער טעאַטערן.
אָבער־קאַנטאָר פון דער סינאַגאָגע ה׳ לוואָוויטש. סינאַגאָגען־כאָר אונטער דער לייטונג פון דיר. דאַרגוזשאַנסקי.
פערגרעסערטער פילהאַרמאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. טעאָדאָר רידער.
אין דעם אָוונט בעטייליגען זיך אַלע יודישע און פּוילישע אַרטיסטען
אָרגאַניזיר־קאָמיטעט.
בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע" פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אָוונט.

פאַר גאַלד, בּיזשוטעריע און לאַמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען איזידאָר פּיאַלקאַ פּיעטריקאָווער 7.

פאַר גאָלד, בּיזשוטעריע און לאַמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען י. קאַפּעלוש, לאָדז, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10 פר. ערשטער שטאָק. טעל. 226·51

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהייטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעל. 246·09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

ציעכאָצינעק
דר. מעד. וו. לאַסקי
אַ נאַטירליכע און קינ־טער־קראַנקהייטען נעהמט אָן, ווי געוועהנליך, פון 15־טען מײַ אָן
ווילע „מעבטאַבאַ"

וויכטיג פאַר דאַמען נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגעמאַכט די עלטעסטע היטען אויף גאַנץ ניי און אויף נײַע היטען צוגעדענקט 3.50 די אַדרעס
Modystka „TOLA" 23 Żawadzka 23

שיטלען
טוט פּאַריזער שריפֿטען צו בעקומען ביי
קערש, סקווערצאָווא 15

שנעל־דרוקעריי בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס: בריף־בויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, קוויטאַריושען, פערלאָבונגס־ און חתונה־קאַרטען, וויזיט־קאַרטען, פאַבריק־ און קאָנפעקציע־עטיקעטען, שטרימף־באַנדראָלען
רעעל מאָדערן און שעהן און ביליג

אויטאָגענישע שווייסונגען מעטאַל־בעאַרבייטונגען שלאָסעריי־אַרבייטען מאַשינען־טיילען און ווערקציינג
פירמע אויס ביליג
J. REDER, Łódź
ליסטאָפּאַד 11־13

בעמי־באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
פ. שאַץ, לאָדז,
פּיעטריקאָווער 37.
פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

Dr. med.
Z. DATYNER
אורלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאַז און אורין־קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148·95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127·81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוזאַמענפאַרשוועכטע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9–2 און פון 4–8 אָוו.

לאָדזער יודישער לאַקאַטאָרען און סובלאַקאַטאָרען־פעראיין
געפינט זיך
אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22.
טעל־264־38
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אָוונט. ס׳ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל׳ערליי דירות און עקסמיסיע־פּראָצעסען.

געעפנט די סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע

מארגען קומט פראפ. בראדעצקי קיין גענף

זשענעווא, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
ס'איז געעפנט געווארען די מאנדאט־קאמיסיע. ס'זענען בעטראכט געווארען א רייה פראגען. דעם פארזיץ פיהרט מאג. דאלין. מארגען ווערט אין זשע־נעווא דערווארט פראפ. בראדעצקי. דער ארץ ישראל בעריכט וועט אפגעגעבען ווערען מיטוואך.

4110 עולים אנגעקומען קיין ארץ-ישראל אין חודש מאי

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
לויט אפיציעלע ידיעות, זענען אין חודש מאי אריינגעקומען קיין ארץ ישראל 4110 עולים.

15 ארעסטאנטען בעפרייט פון די ארץ-ישראל-תפיסות

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
צוליב דער אמנעסטיע זענען בעפרייט געווארען פון די ארץ ישראל תפיסות 15 פערזאן, דערונטער 13 אראבער

צייטווייליגער רעזולטאט פון פלעביסציט פון די רעוויזיאניסטן

אין פוילען און אין עסטרייך

ווארשא, 3 יט"א טעלעפאניש)
דער צייטווייליגער רעזולטאט פון רעוויזיאניס־טישען פלעביסציט שטעלט זיך פאר אזוי:
אין פוילען זענען אין 38 שטעט אפגעגעבען גע־ווארען 26240 שטימען ,,יא" און 410 ,,ניין".

——=——

וויען, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
אין עסטרייך זענען אנגעגעבען געווארען 1467 שטימען „יא" און 64 „ניין".

אטענטאט אויפ'ן פרעזידענט פון אורוגוואי

לאנדאן 3 (ספ. טעל.)
פון מאנטעווידעא, אורוגוואי, איז מען מודיע, אז אויפ'ן פרעזידענט פון אורוגוואי איז אויסגע־פיהרט געווארען אנ'אטענטאט.
פרעזידענט טערראי איז, צוליב'ן אנקומען פון בראזיליאנישען פרעזידענט וואגאס געוועזן צו־גאסט אויף די ספעציעל - אראנזשירטע פערד־געיעגען. ווען ביידע הויכגעשטעלטע געסט זענען בעת די פערד־געיעגען צוגעגאנגען צום בופעט, איז צום פרעזי־דענט טערראַ צוגעגאנגען איינער פון זיינע פאלי־טישע געגנער גארטשא און אין איהם אויסגעשאסען פון א רעוואלווער. דער פרעזידענט איז לייכט פער־וואונדעט געווארען אין פוס. דער פרעזידענט גופא האט ביים איבערפאלער צוגענומען דעם רעוואלווער. דער אטענטעטער האט נאכדעם געוואלט בעגעהן זעלבסטמארד, אבער עס האט זיך איהם נישט איינ־געגעבען.
גארטשא געהערט צו דער אונאפהענגיגער נא־ציאנאלער פארטיי אין אורוגוואי. ער איז א דאקטאר יורי און איז אלט 60 יאהר.
אין לאנד זענען דורכגעפיהרט געווארען פיל ארעסטען און רעוויזיעס.

איז איראק פלאקערט דער אויפשטאנד

2 אראבישע שייכען אומגעבראכט אין באגדאד

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)
דער אויפשטאנד אין איראק איז ביז איצט נישט איינגעשטילט געווארען. עס שטעלט זיך ארויס, אז אין די הענט פון די אויפשטענדיגע געפינען זיך שוין א רייה גרעסערע שטעט.
נעכטען האבען איראקער עראפלאנען באמ־באדירט די שטעט סוקוועס און. געצוואונגען די רעוואלוציאנערען זיי זאלען פערלאזען די פערנומע־נע שטאט. די רעגירונגס־ארמעע פערפאלגט די אויפ־שטענדיגע, וועלכע האבען געפונען אנ'אונגעווענליך שוץ־מיטעל: זיי האבען אויפגעריסען די טאמעס אויפ'ן לינקען ברעג פון עפראט און אזוי ארום פער־גאסען גרויסע שטחים מדבר. אזוי ארום קאן דאס מיליטער זיי נישט פערפאלגען.
אין באגדאד זענען פערמשפט געווארען צום טויט און אויסגעפיהרט דעם אורטייל איבער 2 ארא־בישע שייכן, וואס האבען ארגאניזירט דעם אויפ־שטאנד.

טראנספארטען קיין ארץ-ישראל ערלעדיגט אמשנעלסטן דירעקט
Przedborski, Kolner i S-ka Łódź, Sienkiewicza 6
tel. 247-75
מיר ערטיילען אומזיסט אלערליי אינפארמאציעס.

לאָדזער נייעס

דער אינהאבער פון פירמע „פאוו"

פערמשפט אויף 5 חדשים טורמע פאר בעליידיגען דעם ארבייטס אינספעקטאר

(א) אין דעצעמבער 1934 האט דער ארבייטס־אינספעקטאר פאוולאווסקי, לויט אנ'אינטערווענץ פון די פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס, אדורכגע־פיהרט א לוסטראציע אין דער פאבריק פון ,פאוו" פעטריקאווער 167. די לוסטראציע האט פעסטגע־שטעלט, אז די פארוואורפען פון די פעראיינען זע־נען בעגרינדעטע און צוזאמענגעשטעלט אין דעם א פראטאקאל. דעם דאזיגען פראטאקאל האט דער אינספעקטאר געגעבען אונטערצושרייבען דעם אינ־האבער פון דער פאבריק ה' מאקס זעלווער. דער לעצטער איז בייז געווארען, ערקלערט, אז קיינער האט נישט דאס רעכט זיך אריינצומישען אין דער אנפיהרונג פון דער פאבריק, און אין כעס אנגערופען דעם אינספעקטאר ,,שפיצעל".
דערפאר האט זעלווער נעכטען בעקומען 5 חד־שים טורמע.

פערשידענעס

אינזש. א. רוסאק (נארוטאוויטשא 47) טעלעפאן נומער 245-08) געוו. גימנאזיאל־דירעקטאר און גע־שוואוירענער איבערזעצער ביים קרייז־געריכט, ער־לעדיגט אין זיין קאנצעלאריע אלערליי פארמאלי־טעטען פערבונדען מיט'ן אנקומען אין אלע אוני־ווערזיטעטען און טעכנישע הויכשולען אין אייראפא און מחוץ אייראפא. די רעקטאראטען פון די איטאל־יענישע אוניווערזיטעטען האבען ספעציעל בעאויפ־טראגט דעם אינזש. א. רוסאק צו ערלעדיגען די אויפ נאהמענס - פארמאליטעטען אין די אוניווערזיטעטען

אפגעבריהט ביי דער ארבייט

(א) אין פאבריק אויף סענאטארסקא 38 האט זיך אפגעבריהט דער 20־יעהריגער ארבייטער קאזשי־מיערזש יושטשינסקי (זשגאווסקא 109).

גרויסע גארטען-פערוויילונג לטובת די בּאראכאוו-שולען

היינטיגען שבת, שבועות וועט פארקומען אין העלענאוו די גרויסע גארטען - פערוויילונג לטובת די באראכאוו־שולען.
דאס פראגראם פון דער פערוויילונג זעהט פאר גימנאסט. פראדוקציעס פון די מענער און פרויען־גרופען פון ספארט־קלוב „טייפון" אונטער דער אנפיהרונג פון אינסטרוקטאר א. פעלמאן, לייכט־אטלעטישע פערמעסטונגען און פיראמידען אויפ'ן וואסער ביי א רייכער אילומינאציע און ראקעטען־בעלייכטונג.
דער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון סעוו. פיעטרושקא גרייט צו א רייכען קאנצערט פון פאלקס־לידער, מזרח־־מאטיוון און טאנץ־מוזיק.
די פראגראם־קאמיסיע גרייט אויך צו אנ'אינ־טערעסאנטע קינדער־פערוויילונג און א רייכע פאנטען־לאטעריע פון טויזענדער ווערטפולע פאנטען

ווער ווייס?

פון קעלמא 29 איז פון הויף ארויס דער 5־יעה־ריגער איציקעל לינדנער און נישט צוריקגעקומען. דאס קינד איז שטום, אנגעטון איז עס אין הויזעלעך מיט שעלקעס און א בלוי בלוזקעלע. ווער עס ווייסט עפעס וועגען קינד ווערט געבעטען מיטצוטיילען די עלטערן, קעלמא 29, לינדנער.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	–	86.75
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע			–	42.00
4	„	דאלארובקא		–	52.25
7	„	סטאבילוזאציע	(אמ.)		65.00
5	„	ווארשאווער	ס.־ב.	1934	57.75
5	„	לאדזער		„	51.50
ענגלישער פונט אפיצ.	26.06	נישט אפיצ.			26.06
דאלאר אפיצ.	5.29	נישט אפיצ.		–	5.29
גאלד־דאלאר	–	–	–	–	920
גאלד־רובל	–	–	–	–	476
דייטשער מארק		–	–	–	1.82
דאנציגער גולדען		–	–	–	99 גר.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען
נאכט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

משה פיינקינד

נעכטען געשטארבען אין פיעטריקאוו

פיעטריקאוו, 3 (טעלעפאניש).
אין זיין וואוינארט אין פיעטריקאוו איז נעכטען 7 פארטאגס געשטארבען, אין עלטער פון 71 יאהר, דער בעקאנטער כלל־טוער, פובליציסט און יודישער היסטאריקער, דער מיטארבייטער פון ,,נייעם פאלקס בלאט", משה פיינקינד.
דער נפטר האט זייט דריי חדשים געליטען פון א הארץ - קראנקהייט, וועלכע האט זיך כסדר פער־ערגערט. די לעצטע 2 טעג האבען די דאקטוירים אויפגעגעבען יעדע האפענונג, ביז דער לעצטער מינוט איז משה פיינקינד געוועזן ביים פולען בע־וואוסטזיין, ער האט זיך אינטערעסירט מיטן יודי־שען לעבען, געלייענט די יודישע פרעסע און נישט פערנאכלעסיגט זיין כלל־טוערישע ארבייט.
די ידיעה וועגען טויט פון דעם בעקאנטען היס־טאריקער, האט געמאכט א גרויסען רושם אין פיעט־ריקאוו און באלד איז געשאפען געווארען א לויה־קאמיטעט פון אנגעזעהענע בירגער, וועלכע וועלען זיך פערנעהמען מיט איינארדנען די לויה.
די עהרען־וואך ביים טויטען קערפער פון פער־שטארבענעם האלטען די מיטגלידער פון ביתר און ברית־החיל. די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, 3 א זייגער בייטאג.

• • •

משה פיינקינד איז געוועזן איינער פון די לעצטע מאהיקאנער פון דעם דור, וועלכער האט ארויסגע־רוקט דאס יודישע לעבען ,,אין אייראפא ארייז".
א למדן א משכיל, געשטרעבט צו וועלטליכע בילדונג מיטן גלייכצייטיגען איינהאלטען דאס יודי־שע אייגענארטינקייט און פאלקסטימליכקייט, געהאט דעם חוש פאר צוזאמענבונדען די יודישע פערגאנ־גענהייט מיט דער געגענווארט און מיט דער צוקונפט. געוועזן א פארשער און היסטאריקער, געשריבען פוב־ליציסטישע ארטיקלען אויף אקטועלע טעמעס און געוועזן אידעאיש פערבונדען מיט דער גרויסער יו־דישער ארבייט פאר דער צוקונפט.
א מענש, וועלכער האט איבער 70 יאהר בעהאל־טען זיין יוגענדליכקייט, זיך איבערגעגעבען מיט יו־גענדליכען ברען צו יעדער ארבייט, צו וועלכער ער האט זיך גענומען; זאל דאס זיין צו יודיש־היסטא־רישע פארשונגען, וואס ער האט ליידענשאפטליך געטון, אדער צום צייטונגס־שרייבען, וואס ער האט קיינמאל נישט אפגעלאזען, אדער אין זיין כלל־טוע־רישע ארבייט, וועלכער ער האט זיך איבערגעגעבען בלב ונפש.
א מענש א ליבענסווירדיגער, מיט דעם שטענדיג יוגענדליכען שמייכעל, וועלכער האט נישט הארמא־ניזירט צו זיינע ווייסע האר און בארד.
א מענש, וואס דוכט זיך, וואלט נישט געקענט לעבען, ווען ער וואלט נישט געלייענט קיין הונדער־טער און טויזענדער ביכער, ווען ער וואלט נישט גע־ווען בעהאווענט מיט דער גאנצער יודישער פרעסע, מיט אלץ, וואס עס טוט זיך אין יודישען לעבען.

א שאד, א גרויסער שאד, ווען אזעלכע יודען ווי, משה פיינקינד, וועלכע האבען א חוץ אלע מעלות מיטגעוועהטאגט ביי יעדער יודישער צרה, געהען איינציגוויין אוועק פון אונז און זייער ארט ווערט נישט פערטרעטען דורך קיינעם, ס'בלייבט א בליין אויף די אלע ערטער, וועלכע זיי האבען פערנומען אין יודישען לעבען.
נאך משה פיינקינד וועט טרויערען אויסער זיין משפחה, קודם כל זיינע קאלעגען, די יודישע ליטע־ראטען און זשורנאליסטען און דאן דאס גאנצע יודישע פיעטריקאוו, וועלכעס האט געהאט אין דעם נפטר איהר גייסטיגען רעפרעזענטאנט.
זאל ער רוהען אין פרידען!

• • •

געבוירען אין טורעק ביי קאליש אין יאהר 1864 האט דער פערשטארבענער צוזאמען מיט דעם בע־ריהמטען יודישען סקולפטור־קינסטלער העניך גלי־צענשטיין געלערנט ביי גליצענשטיינס פאטער, וועל־כער איז אין יענער צייט געוועזן א מלמד אין טורעק. אלס ישיבה־בחור, האט ער א סך געלייענט די ספרי השכלה און אלטזייענדיג 16 יאהר האט ער צוזאמען מיט העניך גליצענשטיינ'ען, וועלכער האט גע'שמ'ט אלס עלוי, ארויסגעגעבען א טאפאגראפישע מאפע פון פאלעסטינא.
די השכלה - בעוועגונג האט זיך אין די דעמאל־טיגע יאהרען אנגעהויבען אלס מעהר צו פערשפריי־טען, און זעהענדיג, אז די אטמאספערע איז אין אזא קליין שטעטעל ווי טורעק צו ענג און ווייטער צו פערבלייבען דארט איז נישט מעגליך. האט ער בע־שלאסען אוועקצופאהרען קיין בערלין.
אין בערלין האט ער געלערנט ביים פראפעסאר דוד קאסעל אלס פרעדיגער. אין א קורצער צייט ארום איז ער געווארען מיטארבייטער פון ,,דער אלגעמיי־נער צייטונג דעם יודענטומס", ארויסגעגעבען פון ד"ר פיליפסאן אין באן. אין יאהר 1884 זעהען מיר ה' פיינקינד אלס מיטארבייטער פון מעהרערע דייט־שע, יודישע און רוסישע צייטונגען. זיינע ארטיק־לען האבען ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערע־סירונג אין אלע לעזער - קרייזען.
דער גורל האט אבער געוואלט, אז אזא ריהרעווי־דיגע קראפט זאל פערווארפען ווערען קיין פיעטרי־קאוו, וואו ער נעהמט זיך ענערגיש דארט צו פער־שפרייטען וויסען און בילדונג. עס איז געוועזן א גרויסע דרייסטקייט אין פיעטריקאוו אין די 80־גער יאהרען אויפצוהויבען די השכלה - פאהן און נישט ווייניג איז פיינקינד אויסגעקומען איבער זיין אידע־אל צו ליידען און פערפאלגט צו ווערען. ער איז געוועזן דער ערשטער, וועלכער האט געגרינדעט ביב־ליאטעקען, געהאלטען עפענטליכע פארלעזונגען וועגען יודישע געשיכטע און ליטעראטור און האט מיט מסירות נפש געקעמפט געגען אונוויסענהייט און פינסטערניש.
מיט דער ענטשטעהונג פון ציוניזם איז ה' פיינ־קינד אריינגעטרעטען אין זיינע רייהען און כסדר 20 יאהר דורכאנאנד אין ווארט־ און שריפט גע ארבייט לטובת דעם ציוניזם, וועלכע האט זיין גאנ־צע נשמה בעהערשט. נעהמענדיג אנטייל אין פער־שידענע ציוניסטישע קאנפערענצען, איז ער אויך ארומגעפאהרען אגיטירען פארן ציוניזם און איז אויף מעהרערע ציוניסטישע קאנגרעסען געוועהלט געווא־רען אלס דעלעגאט.
אין די לעצטע יאהרען האט זיך דער נפטר פער־נומען מיט געזעלשאפטליכע ארבייט. דערפאר אבער נישט ארויסגעלאזען זיין פרוכטבארע און תמיד אינטערעסאנטע פען פון האנד, וואס תאבען זיך גע־קאנט נישט איינמאל איבערצייגען די לעזער פון ,,נייעם פאלקסבלאט".

א. האמער

• • •

דער פערשטארבענער משה פיינקינד, האט געשטאמט, ווי שוין דערמאנט, פון א מיחוס'דיגער חסידישער משפחה. זיין זיידע איז געוועזן דער פאדעמביצער רב ר' משה'לע, וועלכער האט אנ־טיילגענומען אין קאשטשושקא'ס אויפשטאנד. לער־נענדיג אין פערשידענע ישיבות, האט פיינקינד זיך געגרייט צו ווערען א רב. ער איז אבער אוועק קיין בערלין, וואו ער האט שטודירט פילא־זאפיע, געשיכטע און זיך ספעציאליזירט אויף חכמת־ישראל ביי ד"ר קאסעל, לאצארוס, ד"ר היל־דעסהיימער א. א. אין 1886 ווערט ער ארויסגע־שיקט פון בערלין צוליב'ן אנטייל אין א דעמאנסטרא־ציע פון רוסיש־יודישע סטודענטען געגען רוסישען אמבאסאדאר ארלאוו.
זיין ליטעראַרישע טעטיגקייט האט פיינקינד אנגעהויבען צו 15 יאהר איבערזעצענדיג אין העב־רעאיש די לידער פון דידייטשע קלאסיקער.
פ. האט מיטגעארבייט אין דער „אלגעמיינער צייטונג דעס יודענטומס", „הצפירה", „איזראעליטי שעס וואכענבלאט", „יודישעס ליטעראטורבלאט" א. א. אין יאהר 1888 האט פ. צוגעגרייט פאר פראפ. גרעץ א דייטשע איבערזעצונג פון מאטער־יאלען צו דער געשיכטע פון די יודען אין פוילען און רוסלאנד. ער האט אויך קארעספאנדירט מיט ד"ר פיליפזאן, קייזערלינג, ווינשער, נעלדעקע, און דעליטש. פ. האט אויך מיטגעארבייט אין פע־טערבורגער „פריינד", „ציון", „גלאס זשידאווסקי" ווארשאווער „אונזער לעבען" און לעמבערגער „טאג בלאט". פ. האט זעלבסטשטענדיג רעדאגירט א ווייה וואכענבלעטער און ארויסגעגעבען א רייה היסטארישע בראשורען אין דער יודישער און פוי־לישער שפראך.
מ. פיינקינד האט נאך זיך איבערגעלאזט א גרויסען ליטערארישען עזבון פון א רייה ארבי־טען אויף היסטארישע טעמעס.

ראסיסטישע העצע פעראייניגט מיט דעמאגאגיע

דאס איז די טאקטיק פון די ענדעקעס אין לאדזער שטאט-ראט

דער לאדזער שטאט-ראט איז שוין געווארען א שם דבר אין גאנץ פוילען, און אפילו ווייט אויסער די גרעניצען פון פוילען האבען שוין געפינען אנ'אפקלאנג די ווילדע ענדעקישע מעשים. אבער נאר די פוילישע סאנאציע-פרעסע האט אנגענומען א פול מויל מיט וואסער און אינגאנצען פערשוויגען די לעצטע געשעהענישען. ערשט דער קאנסערוואטיווער קראקאווער „טשאס“ האט פערעפענטליכט א קארעספאנדענץ פון לאדז, פון וועלכען מיר נעהמען ארויס איינינגע אינטערעסאנטע פרטים.

די צייטונג רעדט קודם כל ארום די טרויעריגע בעריהמטהייט פון לאדזער שטאט-ראט. „ווי לאנג און ברייט פוילען איז“ — שרייבט די צייטונג — „איז נישט פערהאן אזא סקאנדאלעזער שטאט-ראט ווי אין לאדז“. די בעריכטען פון די זיצונגען אויף וועלכע די שטאט-פאטערס טוישען אויס זייערע אנשויאונגען מיט דער הילף פון שטוהל, וואס פליהען איבערן זאל און שלאגען אריין זייערע איבערצייגונגען אין די שערעלס פון זייערע געגנער מיט אפגעריסענע פולפיטען, זענען פאר דעם גאסען-המון ערשטקלאסיגע סענסאציעס און שאפען אויף די שפאלטען פון די צייטונגען אנ'ערנסטע קאנקורענץ די בעשרייבונגען פון ערד-ציטערנישען, אעראפלאנען-קאטאסטראפעס, מיליארדען דעפראודאציעס, פיקאנטע ארעסטען, בעסטיאלישע מארדען א. אז. וו.

פארן בנין פון מאגיסטראט אויף דער פאמארסקא, דארט וואו עס קומען פאר די זיצונגען פון שטאט-פארלאמענט, ווי נאר מען דערוויסט זיך, אז עס דארף פארקומען א זיצונג, שטעלען זיך אויס אויף די טראטוארען גרופעס נייגעריגע און שעה'נווייז ווארטען זיי אויף די געשעהענישען, וואס נעהמען אדורך מיט א ציטער. זייט דער ערשטער זיצונג און עס זענען שוין געוועזען 17 אזעלכע סעאנסען, שטייגט די דראמאטישע שפאנונג!“....

„די ארטיגע פרעסע פרעגט זיך מיט זארג: און וואס וועט זיין ווייטער? קיינער האט אבער נאך נישט פרובירט אויפצוקלערען, וואס דאס איז אזוינס און צו וואס דאס וועט דערפיהרען. לאדז אלס א צענטער פון א גרויסער צאהל אינדוסטריעלע ארבייטס-ווארשטאטען שטעלט מיט זיך פאר, אין א געוויסער מאס א צענטער פון סאציאלע פראבלעמען, פאר דער גאנצער מלוכה. דא לעבט און פעדינט אנ'ארמעע פון איבער 200 טויזענט ארבייטער. אין די צייטען פון לאנגדויערנדען קריזיס האט די פאליטישע זייט פון אלע פראלעטארישע בעוועגונגען פערלוירן פון איהר שארפקייט. דער פאליטישער רעאליזם האט זיך פאר די ברייטע מאסן איינגעקורטשעט ביז צו דער בעדייטונג פון ווירקזאמען שוץ געגען דער ארבייטלאזיגקייט. די פארטייאישע, ראדיקאלע אידעאלאגישע טעזען זענען אוועקגעלעגט געווארען צו די אלטע שמאטעס. די צוגעהעריגקייט פון די ארבייטער צו די בעזונדערע קלאסען — פראקציעס עקזיסטירט אייגענטליך נאר אין דער טעאריע. אין דער פראקטיק אבער האט יעדער נאר איין איינציגען געדאנק: דערהאלטן זיך אויף דעם בעצאהלטען פאסטען ביים שפינדעל אדער וועב-שטוהל. אויף דעם דאזיגען פאליטיש - נייטראליזירטען באדען האט די ענדעציע בעשלאסען אנצוהויבען א גענעראל-אטאק, מיינענדיג, אז עס האבען זיך פאר איהר געשאפען בעדינגונגען, וואס זענען אויסערגעוועהנליך גינסטיג פאר דער לעצטער מעגליכקייט צו פעררריכטען די היזקות, וואס זי האט געליטען אויף אלע אנדערע געביטען פון איהר פארטייאישע עקספאנסיע. און אין לאדזער שטאט-ראט האט דער נאציאנאלער לאגער אנגעהויבען א קאמף מיטן ציל צו געווינען די סימפאטיע פון גרויען מענש. די קליינטשיקע דארפען הערען און גלויבען, אז עס איז דאך פערהאן א אופן צו בעזיגען דעם פייניגענדיגען ווירטשאפטליכען קריזיס און דאס דאזיגע איינציגע הילפס-מיטעל זאל זיין א וועלט-אנשויאונג, וואס ווערט רעפרעזענטירט דורך דעם ראסיסטישען נאציאנאליזם.

די פראפאגאנדע מוסטערן און קאמפס - מעטאדען האבען די ענדעקעס איבערגענומען פון דייטשען האקענקרייץ. דאס היסטערישע היטלעריזירען זיך פיהרען די ענדעקעס אדורך מיט א פערצווייפעלטען שוואונג און מיט א ווילדען אימפעט. דאס פשוט'סטע מיטעל צו געווינען די סימפאטיע פון דער גאס איז דאס אנצינדען אין איהר דעם בארבארישען אנטיסעמיטיזם. אין לאדז איז דאס נישט שווער, ווייל די מעהרהייט פאבריקען, האנדעלס - געשעפטען, באנק-הייזער, לעבענסמיטעל געשעפטען מיט איין ווארט כמעט די גאנצע אנזעהעודיגע פערמעגליכקייט געפינט זיך אין יודישע הענד. דער ברויט-געבער איז הויפזעכליך דער יוד, דער לויהן-ארבייטער וואס בויגט זיך אונטער דער לאסט פון די פסדר'דיגען דחקות, איז געוועהנליך — א קריסט. לויט דער לעצטער סטאטיסטיק בילדען יודען 32 פראצענט פון דער שטאט - איינוואוינער. אין א צוזאמענגעשלאסענע מאסע פיהלען זיי אויס דעם צענטער פון שטאט און זיי בילדען אהן שום ספק די קאפיטאליסטישע ספרענזשינא פון יעדער פראדוקציע איניציאטיוו. עס איז נישט פערהאן עפעס לייכטערס ווי ארויסשטעלען זיי אלס ציל-ברעט פאר דער אונווילען פון די פערביטערטע און פיראנרימטע מאסען.

די ראסיסטישע העצע האבען די ענדעקעס זעהר געשיקט פערבינדען מיט דער עפעקטפולער דעמאגאגיע, וואס פערדיגט די נויטווענדיגקייט פון עקסטרעמע אפשפארונגען אין דער שטאטישער ווירטשאפט. אונזערע נאציאנאליסטען האבען אלץ געטון, בכדי דעם דאזיגען ווערטפולען אונזערען פאסטולאט, וואס פאדערט גענויע, זאכליכע בעטראכטונגען, צו דערפיהרען צו א נ'אבסורד. לויט זיי האבען קיין שום הומאניטארע, פילאנטראפישע, סאניטארע און קולטורעלע ריקזיכטען קיין שום ווערט, אלע פערפליכטונגען פון מאגיסטראט, וואס פליסען ארויס פון אפמאכען, דארפען נישט געהאלטען ווערען, און די דאזיגע אונזיניגע און גראטעסקע אפשפארונג רופען ארויס דעם בייפאל פון די נישט געבילדעטע מאסען. און וועגען דעם געהט עס זיי“.

און דער אויטאר דערצעהלט ווייטער, אז זייט איינינגע חדשים פערנעהמט ער זיך מיט פארשען די שטימונגען, וואס הערשען אין די לאדזער גרויע מאסען און ער מוז מיט בעדויערן פעסטשטעלען, אז מיט זייערע אונזיניגע ארויסטרעטונגען אין שטאט-ראט געווינען די ענדעקעס אלס מעהר באדען און אנהענגער. להיפוך צו אלע פערנינפטיגע פאראויסזעהונגען און יעדער לאגיק פון די פאקטען. ווען די „נאציאנאלע“ ראטמענער שלאגען ביז צו בעוואוסטלאזיגקייט, אויסנוצענדיג זייערע בעדייטענדע נומערישע איבערמאכט זייערע געגנער רעדען די קעלנער אין די קאוויארניעס, די שאפערס פון די טאקסובעס, די האנדווערקער און ארבייטער צווישען זיך: — נו, וואס, זיי ווילען דאך דאס גוטע פארן פאלק, זיי ווילען אונז בעפרייען פון פרעמדער איבערמאכט, מוזען זיי שלאגען ביז זיי וועלען נישט געפינען קיין געהער ביי די מעכטיגע.

דער אויטאר פיהרט נאך אויס, אז אין שטאט-ראט שלאגט זיך צווישען זיך די רעגירונגס-אפאזיציע, אריינציהענדיג די יודישע גרופירונגען.

„און וואס טוט דער רעגירונגס - לאגער? אזוי ווי עס בעדארף צו זיין, האלט ער זיך אין א זייט און מיידט פיינליך אויס יעדען קאנפליקט, אפהיטענדיג די לעגאליטעט פון זיין יעדען שריט. אין דער דאזיגער שוויגענדיגער האלטונג איז אבער טיף בעהאלטען א פערשעהמטהייט צוליבן מאנגעל פון איניציאטיווע, ווי אויך א דורכדרינגליכע אפשאצונג פון דער פאליטיש-געזעלשאפטליכער ווירקליכקייט מצד דער ב. ב. אין די יאהרען פאר די וואהלען און דאס האט דערלויבט דער אוואנטוריסטישער פראקציע זיך אריינצורייסען אין שטאט-ראט און דארט צו פיהרען איהר קריגעריש - העמענדיגע פראפאגאנדע. די דאזיגע פראפאגאנדע פערדארבט די פסיכיק פון די ברייטע מאסען און דראהט ארויסצורופען נייע און אונגעוואונשענע סאציאלע ראדיקאליזמען אין נאציאנאליסטישען בעפארבונג“.

צום סוף קומט דער אויטאר צום אויספיהר, אז מען דארף דעם איצטיגען שטאט-ראט בעזייטיגען. „וואגיגע סיבות אויפצולעזען דעם שטאט-ראט פון די באיובקעס האבען זיך שוין אנגעזאמעלט גאנץ גענוג. צו ערפילען די פארמאליטעטען שטעהט אויך שוין גארנישט אין וועג. צו וואס אלזא אפשלעפען? ענערגישע שריט זענען נויטיג, בכדי אויסצובעסערן די ארטיגע פאליטישע און געזעלשאפטליכע בעדינגונגען. מען דארף זיך די מיה געבען, אז דער קומענדיגער שטאט-ראט זאל ווירדיג ענטשפרעכען זיין צוועק“.

באלדווין — אלס ערציהער פון ענגלישען פאלק

אין משך פון דער נאהענטסטער צייט וועט אין ענגלאנד פארקומען א רעקאנסטרוציע פון קאבינעט אין דער שפיץ פון וועלכען עס וועט זיך שטעלען באלדווין. וועגען דעם דאזיגען געשעהעניש, ווי אויך וועגען דער פאליטיק, וואס באלדווין פערפאלגט קאנסעקווענט, שרייבט אוגור צווישען אנדערעם פאלגענדעס:

באלדווין דער מארגענדיגער פרעמיער און שוין פון לאנג דער אייגענטליכער רעגירונגס - שעף — האט געהאלטען א נייע רעדע. באלדווין טראכט לאנג זאס, רעצידירט זיך נאך לאנגזאמער, רעדט ער אבער — הערט איהם דאס גאנצע לאנד מיט אויפמערקזאמקייט. ווייל דאס וואס ער זאגט איז די פרוכט פון לאנגע נאכטראכטענישען און אנ'אנזאג פון דעציזיעס, וואס האבען א שייכות מיט דער צוקונפט.

באלדווינס רעדעם דארף מען נעהמען צוזאמען, דאס וואס ער זאגט איצט. בינדט זיך דערמיט, וואס ער האט פריהער געזאגט. און וואס האט אייגענטליך געזאגט מאקדאנאלדס קומענדיגער פערטרעטער? ער האט זיך ווידער ארויסגעזאגט, לטובת דעם אונפערמיידליכען ענגלישען אנטייל אין סיסטעם פון קאלעקטיווער זיכערקייט אין אייראפע, דערביי האט ער גאר דייטליך בעטאנט, אז די דאזיגע נויטווענדיגקייט שאפט די געמיינזאמע פאר אלע א סכנה, וואס דראהט מצד דעם דייטשען מיליטאריזם, בעזונדערס זייט דער צייט ווען היטלער איז געווארען דער פיהרער פון דער דייטשער נשמה.

באלדווינס ווערטער זענען, ווי געוועהנליך, געמעסיגט. און דאך זענען זיי אנ'אויפפאדערונג צו געוועהר, אז דאס ענגלישע פאלק זאל זיך שטעלען אין שוץ פון דער אייגענער פרייהייט און פון אנדערע פעלקער, אזוי פערשטעהט איהם די ענגלישע עפענטליכע מיינונג, וואס זעהט אין איהם איהר פיהרער.

מיט דער בעזאכטזאמקייט, וואס ווערט דיקטירט דורך דער דעמאקראטישער ארדנונג פון דאזיגען לאנד, אין הסכם מיט די ספעציפישע מענטאליטעט פון די ענגלענדער. הערט באלדווין נישט אויף צו רעדען שרעקליכע זאכען. עס איז איהם געגאנגען דערין צו ווייזען זיינע מיטבירגער איידער נאך ער וועט זיי איבערצייגען, אז ער אליין איז טיף איבערצייגט. ער וויל זיי אנווייזען א מיהזאמע ארבייט, וואס ער האט אין זיין גייסט אדורכגעמאכט, בכדי צו קומען צו דער אונגעבראכענער איבערצייגונג וועגען דער געפאהר פון די דייטשע בעוואפנונגען.

באלדווין איז אנ'ערציהער. זייט זיין בעריהמטע רעדע כמעט מיט א יאהר צוריק, ווען ער האט גערעדט וועגען רהיין אלס די גרעניצען פון ענגלאנד, שטרעבט ער צו איין ציל, און דאס איז איינאימפען אין בעוואוסטזיין פון פאלק געוויסע אידעען, לויט זיין מיינונג ריכטיגע, וועלכע מען האט לאנג אין לאנדאן נישט געוואלט אנערקענען.

מיט אנ'אויסערגעוועהנליכער פארזיכטיגקייט און מעסיגקייט, אבער נישט אפטרעטענדיג אויף א שריט פון זיין פאזיציע האט באלדווין אנגעהויבען צו ערציהען דאס לאנד. למשל, אין זיין לעצטע רעדע האט ער געווארפען די בעמערקונג, אז פראנקרייך האט רעכט ווען זי איז בעאונרוהיגט וועגען איהר זיכערקייט צוליב דעם, וואס ענגלאנד האט לויטן ביישפיל פון אמעריקא, איהר אפגעזאגט אין א פארמעלער אסעקוראציע, וואס איז איבריגענס פייערליך געגעבען געווארען בעתן אונטערשרייבען דעם ווערסיילער טראקטאט. דאס אנערקענען זיך צום פעהלער, וואס איז דורך די ענגלישע מלוכה מענער בעגאנגען געווארען אין 1919 איז א בעוויז פון באלדווינס ציווילען מוט. אבער ער איז געגאנגען נאך ווייטער: ער האט ערקלערט, אז עס עקזיסטירט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד אזא ענגער בונד, „אז עס שליסט אויס, אז ענגלאנד זאל זיך אמאל קענען שלאגען מיט פראנקרייך“, אדער זיך געגען איהר בעוואפענען. באלדווין גיט אזוי ארום צו פערשטעהן, אז די איצטיגע ענגלישע בעוואפענונגען האבען עפעס אנדערש אין זין ווי א קאנפליקט מיט פראנקרייך. דער דאזיגער ציל איז איבריגענס זעהר דורכזיכטיג.

פארוואס אייגענטליך נעהמט באלדווין אונטער די ארבייט פון ערציהען דאס פאלק? שוין נישט-רעדענדיג וועגען דער נויטוועדיגקייט א קענענצוווירקען די רעזולטאטען פון דער דייטשער פראפאגאנדע, אנערקענט באלדווין, אז קודם כל דארף מען אקעגענשטעלען דער אידעע פון העגעמאניע, געשטיצט אויף כוח, נאך א מעכטיגערען ווידערשטאנד כוח פון די פרייע אייראפעאישע פעלקער. באלדווין ווייסט, אז די מלחמה פון אידעען קען פאר די פעלקער, וואס וועלען זיך ערלויבען איינצושלעפערען א סך געפעהרליכער זיין פון א בעוואפענטען אנפאל. היטלערס רעדע פון 21 מאי בעווייזט, אז ער הויבט אן איינצוזעהן די שוועריקייטן פאר דייטשלאנד, וואס געהט אויף דעם וועג פון ווייטערדיגע בעוואפענונגען, אז ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען, וואס זענען פערבינדען מיט דער מעהרהייט פעלקער פון אייראפא זענען אומשטאנד מיט מעהר ערפאלג ווי ער פיהרען די פעלקער צו א גינסטיגערע לאגע.

אין היטלערס רעדע איז געוועזען איין מערקווירדיגער זאץ. ער האט געזאגט, אז די איצטיגע געאגראפישע גרעניצען דעקען זיך נישט מיט די אידעאלאגישע גרעניצען. היטלער צוריקציהענדיג זיך, צוליב די נישט גינסטיגע פאר איהם פערספעקטיווען פון א ווייטערדיגען בעוואפענונגס - געיעג, איז גרייט צו א דיסקוסיע צו בעגרעניצען אין אייראפע די בעוואפענונגען. דער ציל אין קלאר. נישט אפטרעטענדיג מיט גאר פון זיין פריציפיעלען פראיעקט, ווייל היטלער איינשלעפערען די חשדים, ער וויל מילדערען די אינטערנאציאנאלע שפאנונג. דערווייל וועט ער אבער פיהרען א אידעאלאגישע מלחמה. דאס הייסט, די עסטרייכישע פראגע וועט זיך ווידער ארויסרוקען אין דער שפיץ.

היטלערס אידעאלאגישע אפענסיווע פיהרט איהם אונפערמיידליך אין דער ריכטונג פון ווינען. עס האנדעלט זיך דאך וועגען דער רעאליזאציע פון דער הייליגער פעראייניגונג פון אלע דייטשען, וועגען וועלכער היטלער רעדט אין זיין „מיין קאמף“. עס האנדעלט זיך וועגען פעראייניגען די 67 מיליאן פון דייטשלאנד מיט די דייטשען, וואס וואוינען אין די שכנות'דיגע לענדער. און קודם כל וואלט ער געוואלט פערבאפטן די פאר מיליאן עסטרייכער.

25-גסטער יאהרצייט פון וואוילטעטער פון דער מענשהייט ראבערט קאך

די גאנצע וועלט פייערט איצט די 25-יעהריגע יאהרצייט פון איינעם פון די גרעסטע וואוילטעטער פון דער מענשהייט, ראבערט קאך, וועלכער געהערט צוזאמען מיט פאסטערן און רענטגענען צו די דריי גרויסע ענטדעקער אויפן געביט פון דער מעדיצין.

ראבערט קאך איז געבוירען געווארען אין קלאוזטהאל אין די הארצער בערג. ער האט געארבייט אלס פאוויאטאווע דאקטאר אין וואלשטין, וואו ער איז אויך צוגעטרעטען צו זיינע פארשונגען. דער דאזיגער ארבייט האט ער זיך איבערגעגעבען מיט גרויס אפפערוויליגקייט. ער האט געהאט א בעשיידענע וואוינונג, און ער האט דעריבער זיין ווארטעזאל אדורכגעטיילט מיט א ווענטעל, און דארט איינגעארדענט זיין קליין לאבאראטאריום, וואס ער האט בסדר פערגרעסערט, לויט זיינע פינאנציעלע מעגליכקייטען. ער האט אנגעהויבען זיינע פארשונגען איבער דער מילץ און איז דערגאנגען צו דער מעטאדע פון האדעווען מיקראבען און צו דעם אופן ווי זיי צו פארבן, ביז ער האט צום סוף מיט דער גאנצער זיכערקייט גע'קאנט פעסטשטעלען, אז יעדע אנשטעקענדע קראנקהייט ווערט ארויסגערופען דורך אנ'אנדערען ספעציפישען מיקראב. נאך אין וואלשטין האט ער ענטדעקט דעם מיק-אב פון שווינדזוכט און ווען ער איז ענדליך מיט זיינע ענטדעקונגען ארויסגעטרעטען עפענטליך, האט ער ארויסגערופען ממש א רעוואלוציע אין דער מעדיצין און גלייכצייטיג זיך דערוואראבען אזא גרויסע אנערקענונג, אז אין יאהר 1880 איז ער גערופען געווארען קיין בערלין, וואו ער האט בעקומען א מאדערן לאבאראטאריום אין דעם קייזערליכען געזונדהייטס - אמט. דא ערשט, אין געהעריגע בעדינגונגען האט זיך אנגעהויבען זיין אמת'ע קאמפאניע מיט די אנשטעקענדע קראנקהייטען. דא האט קאך נאך דער רייהע נאך ענטדעקט א סך נייע מיקראבען, ער האט זיי קלאסיפיצירט און זיי בעצייכענט מיט פערשידענע נעמען. דער רוהם פון געלעהרטען איז זיך שנעל צוגאנגען איבער דער גאנצער וועלט און פון איבעראל האבען אנגעהויבען זיך צוזאמענצופאהרען געלעהרטע קיין בערלין, בכדי אונטער דער לייטונג פון מייסטער זיך אויסלערנען די מעטאדען פון קאמף מיט די געפעהרליכע עפידעמיעס און אנשטעקענדע קראנקהייטען. עס איז וועניג בעקאנט, אז די איצטיגע אסעפטישע מעטאדען, וואס ווערען אנגעווענדעט ביי אפעראציעס האט ענטדעקט, אויסגעארבייט און איינגעפיהרט ראבערט קאך. ער האט דאס דער ערשטער פעסטגעשטעלט ביי פארשען די אינסטרומענטען פון זיין טעגליכע ארבייטען, אז נאר וואסער פארע דער'הרג'עט אויף א ווירקזאמען אופן אלע מיקראבען.

די פארשונגען איבער דעם מיקראב פון שווינדזוכט האט קאך ווייטער געפיהרט אין בערלין און צום סוף האט ער דעם 24. מערץ 1882 געקאנט טריומפירען, אין דאזיגען טאג אויף א זיצונג פון דער פיזיאלאגישער געזעלשאפט האט ראבערט קאך בעשיידען מיטגעטיילט וועגען זיין עפאכע מאכענדער ענטדעקונג זייט דער דאזיגער דאטע הויבט זיך אן אין דער מעדיצין ממש א נייע צייט. אין יאהר 1880 זענען אויף יעדע צעהן טויזענט מענשען געשטארבען 33 אויף שווינדזוכט. ווען דער גרויסער געלעהרטער איז אין יאהר 1910 געשטארבען, איז שוין די דאזיגע צאהל פערקלענערט געווארען אויף 16 פון יעדע צעהן טויזענט. איצט שטארבען נאך אויף שווינדזוכט 7—8 פערזאן אויף יעדע צעהן טויזענט דאס איז דאס אויסשליסליכע פערדינסט פון ראבערט קאכען, וועלכער האט ניט נאר ענטדעקט דעם מיקראב פון שווינדזוכט, נאר האט אויך געפינען די געהעריגע מעטאדען פון היילען די שווינדזוכט.

אין א יאהר שפעטער האט ראבערט קאך ענטדעקט דעם מיקראב פון כאליערע, א קראנקהייט, וואס האט פערשלינגען אזוי פיל טויזענטער קרבנות, בעזונדערס בעת מלחמות. אויב בעת דער גרויסער לעצטער וועלט-מלחמה איז נישט נאר נישט אויסגעבראכען די כאליערע - עפידעמיע אין קיין שום ארמעע, נאר מען האט אפילו בעגרעניצט די בעזונדערע כאליערע-פאלען און שפעטער א דאנק די געגען-כאליערע אימפונגען האט מען בכלל די ־אויגע קראנקהייט בעזייטיגט, איז עס ווידער געווען נאר דער אויסשליסליכער פערדינסט פון דעם גרויסען געלעהרטען ראבערט קאך.

דער דאזיגער אונערמידליכער און בעשיידענער געלעהרטער האט נאך צום סוף פון זיין לעבען אונטערגענומען עטליכע וויסענשאפטליכע רייזעס אין די טראפישע געגענדען, וואו עס איז איהם געלונגען אויסצוגעפינען די סיבות פון א סך אנדערע קראנקהייטען, ווי למשל, פון מאלאריע, שלאף - קראנקהייט, מזרח-אפריקאנישען פיבער, דזשומע ביי בהמות א. אז. וו. נאך זיין טויט האט דער איטאליענישער פארלאמענט אפגעהאלטען א טרויער-זיצונג, אונטערשטרייכענדיג אז ראבערט קאך האט בעפרייט איטאליען פון דער מאלאריע.

ווען ראבערט קאך איז פלוצלונג געשטארבען אין יאהר 1910 אין באדען-באדען אויף א הארץ-אטאק, זענען אנגעקומען לויה-דעלעגאציעס פון כמעט דער גאנצער וועלט. זיין קערפער איז אין הסכם מיט זיין ווילען פערברענט געווארען און זיין אש איז אין אנ'אורנע איינגעמויערט געווארען אין דער וואנד פון אינסטיטוט פון אנשטעקענדיגע קראנקהייטען אין בערלין.

פון מאַרשאַל פילסודסקי׳ס רעוואָלוציאָנערער פערגאַנגענהייט.

גיבאַלסקי ענטפערט צוריק מיט אַ שיסעריי און דער זשאַנדאַרם פאַלט אַ פערוואונדעטער אין פוס ער הויבט זיך אויף און קריכט אויף אַלע פיר, צוריק אין וואַגאָן, וואו דער פאַטראָל געפינט זיך.

דערווייל האָט באלאגא שוין בעוויזען אויסצושיסען אַ שויב אין וואַגאָן, וואו דער פאַטרול געפינט זיך און גיבאַלסקי שטופט דורך אַ באָמבע לאַנגזאַם, זי זאָל נישט אויפרייסען פאַר דער צייט.

עס הערט זיך אַ מוראדיגער קנאַל. דער געוואַלדיגער לופט־דרוק שליידערט אָפּ ביידע באָיאָוצעס אויף אַ היבשען מהלך, ביים באָיאָוויעץ מאמענטא ווישט פאַלט אַראָפּ דאָס היטעל פון קאָפּ, און דער קנאַל פערטויבט איהם אויף איין אויער. דעם פערוואונדעטען זשאַנדאַרם האָט עס אָפּגעשליידערט אַריבער די רעלסען, אין וואַגאָן בלייבט נאָך אַלץ ליכטיג און איינציגע שויבען בלייבען נאָך גאַנץ.

עס קנאַלט אַ צווייטע באָמבע

אַ רגע שפעטער, איז דער באָיאָוויעץ גיבאַלסקי ווידער צוגעלאָפען צום וואַגאָן פון פאַטרול און אַריינגעשליידערט אַהינצו אַ צווייטע באָמבע. עס דערלאַנגט אַ קנאַל, און די לעצטע שויבען צעשפּרינגען אין שפּליטערן, אין וואַגאָן ווערט פינסטער.

גלייך נאָכ׳ן צווייטען אויפרייס איז אַרצישעווסקי מיט נאָך באָיאָוצעס אַרויפגעשפּרונגען אויפ׳ן טרעפּעל, פון וואַגאָן אַ קוק צו טון וואָס פאַראַ רושם ביידע אויפרייסען האָבען אויפגעטון. דאָ כאַפּט ער זיך, אַז אין וואַגאָן איז פינסטער.

שטייענדיג אויפ׳ן טרעפּעל פון וואַגאָן שרייט ער פון דערווייטענס, מ׳זאָל צוטראָגען אַ קאַרביד־לאָמפּ. פילסודסקי לויפט שנעל צום בנין פון דער וואַסער־פּאָמפּע, טוט אַ כאַפּ אַ קאַרביד־לאָמפּ און נישט מערקענדיג, וואו אַרצישעווסקי געפינט זיך, שטעלט ער אַוועק דעם לאָמפּ אויף דער ערד לעבען וואַגאָן און קערט זיך צוריק אויף זיין בעשטימטען פּאָסטען.

אַרצישעווסקי האָט דערווייל זיך אַריינגעריסען אינעווייניג אין אַ וואַגאָן מיט אַנ׳עלעקטרישען לעמפּעל אין האַנד, האָט דורכגעשפּרייזט דעם וואַגאָן, וואו ס׳זענען געזעסען די איבערגעשראָקענע פּאַסאַזשירען און האָט זיך דערנענטערט צום וואַגאָן פון פּאַטרול.

אין דעם וואַגאָן, וואו אַרצישעווסקי איז צו־ערשט אַריין ,זענען די פרויען געלעגען אויסגעלייגט אויפ׳ן פּאָדלאָגע און איינע פון זיי האָט אויפהויבענדיג דעם קאָפּ אַ פרעג־געטון:

— מיינע הערן, איהר וועט שוין מעהר נישט וואַרפען קיין באָמבעס? אַרצישעווסקי בערוהיגט זיי שוין שטעהענדיג אין טיר פון אַרויסגאַנג, בעת אימיצער פון די פּאַסאַזשירען, מ׳זאָל איהם דערלויבען אַרויסגיין אויפ׳ן פּעראָן, אָבער אַרצישעווסקי הייסט איהם בלייבען אין וואַגאָן, און לייגען זיך אויפ׳ן פּאָדלאָגע. אַ צווייטער פּאַסאַזשיר כאַפּט זיך צו דער בוזעם־קעשענע וואו ער האָט געהאַט געלד. אַרצישעווסקי זאָגט צו איהם: „האָט נישט קיין מורא, מיר׳ן נישט אָנריהרען, נישט אייך און נישט אייער געלד!“

פילסודסקי׳ס גרופּע טרעט אריין אין דער אקציע

גלייך נאָכדעם ווי די זעלנער פון פּאַטרול זענען טיילווייז זיך צולאָפען פון וואַגאָן און טייל־ווייז זענען געלעגען פערוואונדעטע פון די באָמבעס, איז פילסודסקי׳ס גרופּע צוגעטרעטען צו דער אַקציע 5 באָיאָוצעס זענען צוגעגאַנגען צום פּאָסט־וואַגאָן און האָבען בעפוילען, אַז מען זאָל תיכף עפענען די טיר פון וואַגאָן.

געגענטפערט פון דאָרטען האָט עמעס אַ צע־שראָקענע שטים, וועלכע האָט אַרויסגערעדט: „מיר גיבען זיך אונטער, מיר׳ן נישט שיסען!“

פילסודסקי איז צוגעגאַנגען נעהנטער און האָט אויסגערופען, אַז ער וועט אָפּציילען ביז 10 און אויב מען וועט ביז דאַן נישט עפענען די טיר, וועט ער וואַרפען אַ באָמבע און אַזוי שטעהענדיג האָט ער שוין גענומען צעהלען. ער איז אָבער ביז׳ן ציפער 10 נישט דערגאַנגען. מחמת אימיצער האָט פון אינעווייניג געעפענט די טיר.

אין דער צעעפענטער טיר זענען געבליבען שטיין צוויי הויכגעוואַקסיגע פערשוינען מיט די הענד אין דער הויך. מען האָט זיי דורכגעטאַפּט די קעשענעס, קיין געוועהר האָבען די צוויי פער־שוינען נישט געהאַט ביי זיך.

פילסודסקי, וועלכער איז דער ערשטער אַריין אין וואַגאָן, האָט געהייסען אָפּפיהרען ביידע אין האַרטע־זאַל פון וואקזאל, וואו עס איז געשטאַנען אַ שמירה פון 2 באָיאָוצעס.

אינעווייניג טיפער אין דעם פּאָסט־וואַגאָן האָ־בען די באָיאָוצעס דערזעהען דעם פּויט־בליכען בעאַמטען מאַיעווסקי, צו וועלכען זיי האָבען זיך אַ נעם געטון מיט דער פראַגע: וואו איז דאָס געלד?

מיט טרייסלענדיגע הענד האָט דער בעאַמטער געוויזען אויף דער פּאָדלאָגע, וואו עס זענען גע־לעגען זעקלעך מיט געלד. דער בעאַמטער האָט געוויזען דעם אָרט, וואו דאָס קנעפּעל פון דער עלעקטריע איז. מען האָט אָנגעצונדען די עלעק־טריע און זאָ דער געלד־אָפּטיילונג פון פּאָסט־וואַגאָן איז געוואָר׳ן ליכטיג.

אַריינקומענדיג אין דער אָפּטיילונג פון די געלד־פּאָסט־פּאַקעטען, האָבען די באָיאָוצעס דער־זעהען, אַז אַלע פּאָליצעס אין דער אָפּטיילונג זענען פערפּאַקט מיט פּאַקעטען מיט לייוועגטע און לע־דערנע טאָרבעס אין הילצערנע קעסטלעך.

די באָיאָוצעס האָבען מיט קינדזשאַלען דורכ־געשניטען די טאָרבעס אין דער גאַנצער לענג און האָבען גענומען נאָכזעהען די אויפשריפטען פון יעדען ווערט־פּאַקעט, כדי צו וויסען, וואָס אין די פּאַקעטען געפינט זיך. גרעסערע פּאַקעטען, וועלכע האָבען אַרויסגערופען אַ ספק, צי דאָרטען איז פאַראַן געלד אָדער וועקסלען, האָט מען אַ וואָרף געטון צו די באָיאָוצעס אין צווייטען אָפּטיילונג און געהייסען זיי רעווידירען דעם פּאַקעט.

מען האָט אַזוי געאַרבייט זעהר האַסטיג, אַרונ־טערוואַרפענדיג פון זיך די מאַנטלען און אַפילו דאָס געוועהר. מ׳האָט צעשניטען אָהן אַ שיעור ווערט־בריף און געלד־פּאַקעטען. אָבער אין די ערשטע 25 מינוט האָט דער סכום פון דעם געפונע־נעם געלד בעוויזען נישט מעהר ווי עטליכע צענד ליג טויזענד רובעל. מערסטענטייל זענען אין די פּאַקעטען געלעגען דאָקומענטען און וועקסלען.

דער צעשראָקענער פּאָסט־בעאַמטער האָט כסדר געטענהעט: נעמט אַלץ, וואָס איהר ווילט, אָבער שיט נישט פונאַנדער אַלץ, וואָס איז נישט נוי־טיג פאַר אייך.

דערווייל האָט פילסודסקי זיך געכאַפּט, אַז אין אַ טייל פּאַקעטען, פון וואַנען מען האָט אַרויסגע־נומען גרעסערע סומעס געלד, זענען די באַנקנאָטען געווען דורכגעקלאַפּטע אויף אָפּצושיקען אין פּע־טערבורג צו פערברענען.

ביים צעשניידען די זעקלעך וועלכע זענען געלעגען אויף דער ערד, האָט מען געזעהען, אַז דאָרט ליגען זילבער־רובלס צו טויזענד שטיק אין אַ זעקעל. יעדעס זעקעל האָט געוואויגען העכער אַ פּוד. מען האָט צונויפגעציילט 50 זעקלעך זילבער־געלד, אָבער פילסודסקי האָט געהייסען דאָס איבערלאָזען, מחמת די וואָג איז אַ צו שווערען און ס׳וועט נישט זיין וואו דאָס אַהינצוטון.

פילסודסקי האָט געשיקט איינציגע באָיאָוצעס אַ קוק־טון, וואָס עס טוט זיך אין דעם באַגאַזש־וואַגאָן, אָבער ווען איינער פון זיי האָט אַ געשריי געטון צום קאָנדוקטאָר פון באַגאַזש־וואַגאָן: „הענד אין דער הויך!“ האָט יענער האַסטיג פערהאַקט די טיר.

דער קאָנדוקטאָר האָט אַפילו נישט געעפנט־פערט אויף די דראָהונגען, אַז מ׳וועט שליידערן אַ באָמבע און אויך נישט די שיסעריי פון 8 ברויניגג.

דאַן האָט דער באָיאָוויעץ ליוטשע בערק אַוועק־געלעגט אונטער דער טיר 8 פעקלעך דינאַמיט און האָט אָנגעצונדען דעם קנויט, אָפּלויפענדיג האַס־טיג אויף צוריק אין דעם פּאָסט־וואַגאָן.

(פאָרטזעצונג קומט)

ענטוויקלונג פון דער יודישער נאציאנאל־היים אין יאהר 1934

באריכט פון דער יודישער אגענץ פאר דער מאנדאט־קאמיסיע פון פעלקער־בונד

זשענעווע (יט״א) דער באריכט פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אַגענץ פאַר דער מאַנדאַט־קאָמיסיע פון פעלקער־בונד איבער דער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער־היים נעמט אַרום דאָס קאַלענדאַר־יאָהר 1934 (די פי־נאַנץ־ציפערן בעציהען זיך אויפ׳ן פינאַנץ־יאָהר, וואָס ענדיגט זיך דעם 30־טען סעפּטעמבער 1934).

איינלייטונג.

אין דער איינלייטונג ווערט אין אַלגעמיינע ווערטער אָנגעוויזען אויף דער בעדייטענדער ענט־וויקלונג פון א״י אין בעריכטס־יאָהר ,פון וועלכער עס האָבען אין אַ שטאַרקער מאָס געגאָסען אויך די אַראַבער, וואָס זייער לעבענס־סטאַנדאַר איז שטאַרק געשטיגען. הגם צום שטאַרקסטען איז געווען דער וואוקס פון די שטעט און פון דער אינדוסטריע, איז אָבער אויך די ענטוויקלונג פון דער לאַנדווירט־שאַפט געווען נישט אונבעדייטענד. אַלענפאַלס האָט די ענטוויקלונג פון די לעצטע דריי יאָהר בעוויזען, אַז דאָס איז נישט געווען בלויז אַ פאַראיבערגעהענ־דער „בום“. עס קומט פאַר א ווייטגעהענדער שנוי אין דער גאַנצער ווירטשאַפטליכער סטרוקטור פון לאַנד, וואָס וועט אין רעזולטאַט גורם זיין א פיל־פאַכע פערגרעסערונג פון דער אויפנאַהמס־פעהיג־קייט פון לאַנד, אַ נייעם ניוואָ, נייע און ברייטע סאָציאַלע און פּאָליטישע האָריזאָנטען פאַר אַלע תושבים פון לאַנד.

די בעפעלקערונג

סוף 1934 האָט די יודישע בעפעלקערונג פון א״י בעטראָפען אַנ׳ערך 300 טויזענד לגבי 245 טויזענד פון סוף 1933. דער וואוקס איז פעראור־זאַכט געוואָרען פון איין זייט דורכ׳ן עודף פון געבורטען איבער טויט־פאַלען און פון דער אַנדע־רער — דורך דער אימיגראַציע. דער צווייטער גורם איז געווען דער ווייט־שטאַרקערער און האָט אויס־געמאַכט אַנ׳ערך 90 פּראָצ. פון צוואוקס. עס ווערט געשאַצט, אַז אין איצטיגען מאָמענט בעטרעפט דער יודישער ישוב קרוב 25 פּראָצ. פון דער גאַנצער לאַנד בעפעלקערונג.

אַנ׳ערך איין פערטעל פון דער יודישער בע־פעלקערונג וואוינט אין דאָרף און דריי פערטעל — אין שטאָט. די צאָהל דאָרפישע ישובים בעטרעפט אַנ׳ערך 160. בעת דאָס רוב נייע ישובים זענען קליין אין שטח און איינוואוינער־צאָהל, זענען מעהרערע פון די עלטערע קאָלאָניעס בעוואוינט דורך טויזענדער זידלער און האָבען אַ גוט־ענטווי־קעלטען האַלב־שטאָטישען כאַראַקטער.

די שטאָטישע בעפעלקערונג איז קאָנצענטרירט הויפּטזעכליך אין תל־אביב, חיפה און ירושלים. אין אָקטאָבער 1922 האָט די שטאָטישע יודישע בעפעלקערונג בעטראָפען 63.620, אין דעצעמבער 1934 (שאַצמעסיג) — 228.000. די ענטשפּרעכענדע צאָהלען פאַר דער דאָרפישער יודישער בעפעלקע־רונג זענען געווען : 15.170 און 73.000.

לויט דער צעהלונג פון 1931 האָט 61 פּראָצ. פון דער יודישער בעפעלקערונג געלעבט פון לויהן־אַרבייט. (21.2 פּראָצ. אין דער לאַנדווירטשאַפט און 39.3 פּראָצ. אין אינדוסטריע און טראַנספּאָרט), 15 פּראָצ. פון האַנדעל און מעהר ווייניגער אַזוי פיל פון פרייע בערופען. זייט דער דאָזיגער צעהלונג האָבען די הויכע שכירות אין די שטעט (בעזונדערס אין דער בוי־בעוועגונג) גורם געווען געוויסע שנויים אין דער דאָזיגער פּראָפעסיאָנעלער סטרוק־טור. אַ גרויסער טייל פון די נייע אימיגראַנטען איז אַוועק אין די שטעט, וועלכע האָבען אויך צו־געצויגען אַרבייטער פון די אייזען־באַהנען, עפענט־ליכע אַרבייטען און לאַנדווירטשאַפט.

אין פּרט פון נאַטירליכען וואוקס איז ביי דער יודישער בעפעלקערונג נאָטירט געוואָרען אַנ׳עודף פון געבורטען איבער טויט־פאַלען אויף 5,247 ד. ה. 20.7 פּראָמיל, ביי דער נישט־יודישער בע־פעלקערונג — 21,815, ד. ה. 18.9 פּראָמיל.

די געבורטען־ציפער פון דער יודישער בעפעל־קערונג — 30.2 פון טויזענד — איז איינע פון די העכסטע צווישען אַלע יודישע קבוצים און ערקלערט זיך מיט דעם לערך יוגענדליכען כאַראַקטער פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואָס איז אַ רעזולטאַט פון דער נייער אימיגראַציע.

די אימיגראַציע

אין בעריכטס־יאָהר האָבען זיך בקביעות בע־זעצט אין א״י 42.359 יודישע אימיגראַנטען, איינ־געשלאָסען 4.115 פערזאָן. וואָס זענען געקומען אַלס טוריסטען און שפּעטער בעקומען די ערלויבניש צו פערבלייבען אין לאַנד. 63 פּראָצ. פון די אימי־גראַנטען האָבען אויסגעמאַכט מענער און 37 פּראָצ. פרויען. קינדער (יונגער פון 16 יאָהר) האָבען בע־טראָפען 23 פּראָצ. פון דער גאַנצער אימיגראַציע.

די אימיגראַנטען זענען געקומען פון קרוב 50 פערשידענע לענדער, דער עיקר אָבער פון פּוילען און דייטשלאַנד (קרוב 60 פּראָצ.). די צאָהל דייטשע בירגער צווישען די עולים האָט בעטראָפען אונטער 7 טויזענד. אויב מען זאָל אָבער צו זיי צורעכענען די דייטשע פּליטים פון פּוילישער ,רוסישער און אַנ־דערער בירגערשאַפט, וועט די צאָהל אימיגראַנטען פון דייטשלאַנד בעטרעפען 9.429.

42.5 פּראָצ. פון דער גאַנצער עליה איז גע־גאַנגען פון פּוילען און 16.4 פּראָצ. פון דייטשלאַנד. די ווייטערע ערטער האָבען פערנומען : רומעניען, תימן, גריכענלאַנד, אַמעריקע, ליטע, עסטרייך. טשעכאָסלאָוואַקיי, רוסלאַנד, לעטלאַנד און טערקיי.

52.1 פּראָצ. פון אַלע עולים איז געקומען פון אַרבייטס־סערטיפיקאַטען, 22.9 פּראָצ. מיט אַ מיני־מום־קאַפּיטאַל פון טויזענד פונט יעדער, 16.2 פּראָצ. קרובים פון א״י־תושבים, 3.1 פּראָצ. מיט א קאַפּיטאַל פון 250 ביז 990 פונט, און 5.7 פּראָצ. סטודענטען, כלי קודש א. אַנד.

אין פערגלייך מיט 1933 איז די פּראָפּאָרץ פון סערטיפיקאַטען־עולים (אַרבייטס־שעדיול) גע־פאַלען פון 64.5 אויף 52.1 פּראָצ. די קאַטעגאָריע פון קרובים אימיגראַנטען איז געשטיגען פון 9.7 אויף 16.2 פּראָצ. די קאַטעגאָריע פון קאַפּיטאַ־ליסטען־עולים איז געבליבען מעהר ווייניגער אויף דער זעלבער הויך וואָס אין די פריהערדיגע יאָהרען.

די עולים פון אָט דער לעצטער קאַטעגאָריע האָבען אַריינגעבראַכט בסה״כ א מינימום־קאַפּיטאַל וואָס שטייגט איבער די ציפער פון 5 מיליאָן פונט. אין ווירקליכקייט איז דער אַריינגעבראַכטער קאַפּי־טאַל געווען א בעדייטענד גרעסערער. פון א געווי־סען סטאַטיסטיק איז צו זעהען, אַז דער דורכשניט־קאַפּיטאַל, וועלכען עס ברענגט אַנ׳אימיגראַנט פון דער קאַפּיטאַליסטען־קאַטעגאָריע, בעטרעפט 3,600 פונט.

וועגען דער אימיגראַציע פון אַרבייטס־שעדיול האָט די יודישע אַגענץ געמאַכט דער רעגירונג פאָרשלאַגען, וואָס האָבען זיך געשטיצט אויף אויס־שעפּענדע א ספּאָרשונגען איבער דער נאָכפראַגע אויף אַרבייטס־הענד אין אַלע צווייגען פון דער אינדוסטריע און לאַנדווירטשאַפט איבער׳ן גאַנצען לאַנד. די דאָזיגע פאָרשלאַגען זענען געווען גענוי דעטאַלירט און ספּעציפיצירט. די רעגירונג האָט בעוויליגט עטוואָס ווייניגער ווי צוויי־פערטעל פון די סערטיפיקאַטען־צאָהלען, וואָס די אַגענץ האָט געפאָדערט.

אויפ׳ן האַלב־יאָהר אַפּריל — סעפּטעמבער 1934 האָט די אַגענץ געפאָדערט 20.100 סערטי־פיקאַטען און בעקומען 6,262 פּלוס 538. וואָס די רעגירונג האָט פערהאַלטען אין איהר אייגענעם רשות, צוזאַמען 6,800 סערטיפיקאַטען.

פאַר׳ן האַלב יאָהר אָקטאָבער 1934 — מערץ 1935 האָט די אַגענץ געפאָדערט 18.600 סערטיפי־קאַטען און בעקומען 7.050 פּלוס 450, וואָס די רע־גירונג האָט פערהאַלטען אין איהר רשות, צוזאַמען 7.500 סערטיפיקאַטען.

לגבי ביידע שעדיולען האָט די רעגירונג אַליין געשאַצט די אויפנאַהמס־פעהיגקייט פון להבד העכער ווי די צאָהל ערטיילטע סערטיפיקאַטען — אין ער־שטען פאַל מיט 800 און אין צווייטען פאַל מיט 2.200. די רעגירונג האָט אָבער די דאָזיגע עודף־סערטיפיקאַטען נישט ערטיילט, רעכענענדיג אויף אונלעגאַלע אימיגראַציע. איבעראַשענד גרויס איז געווען דאָס אַראָברעכענען די 2.200 אין צווייטען פון די דערמאָנטע שעדיולען, און דאָס האָט אַרויס־גערופען פיל קריטיק, מחמת די אונלעגאַלע אימי־גראַציע איז דאַמאָלס געהאַט געווען בעדייטענד געפאַלען.

מחמת דער שנעלער ענטוויקלונג איבער׳ן גאַנ־צען לאַנד איז די פראַגע פון אַרבייטער־דוחק כסדר פערשאַרפט, און די נויטווענדיגקייט פון ענטשפּרע־כענד פערגרעסערטער שעדיול בלייבט ווייטער א דרינגענדע. חוץ לזה דויערט כסדר דער נישט־פערקלענערטער צושטראָם פון אַראַבישע אַרבייטער פון עבר־הירדן און סיריען און בילדעט אין געווי־סע געגענדען אַ זעהר ערנסט פּראָבלעם.

די צאָהל יודען, וואָס זענען בעשעפטיגט ביי עפענטליכע אַרבייטען, בלייבט אויס נידריג, מחמת דעם, וואָס די אָנקומענדע יודישע אַרבייטער ווערען תיכף אָבסאָרבירט אין די בעסער־געצאָהלטע אַר־בייטס־צווייגען.

(ווייטער קומט)

ראַדיאָ - ווינקעל

1) דאָס רעכט אויף א אנטענע

דעם בעזיצער פון א ראַדיאָ־ערלויבניש דינט דאָס רעכט צו פערלעגען זיך אַ אַנטענע אין הויז, וואו ער וואוינט. מען דאַרף בלויז פאַר׳ן פערלעגען די אַנטענע וועגען דעם מעלדען דעם ווירט און אויך זיך מתחייב זיין צו דעקען אַלע שאָדענס אויפ׳ן דאַך. וועלכע קענען ענטשטעהען ביים פער־לעגען די אַנטענע.

אויף אַנטענעס, וועלכע ווערען פערלעגט נישט ווייט פון די ציווילע אדער מיליטערישע פליה־האַפענס, זענען חל ספּעציעלע פאָרשריפטען און מען מוז אין יעדען איינצעלנעם פאַל זיך פאַרשטענ־דיגען מיט דער פליה־מאַכט.

2) ווי אַזוי דאַרף מען פערהיטען אַ אַנטענע?

די לופט־אַנטענעס, וועלכע געפינען זיך אויסער דער וואוינונג, טאָרען זיך נישט קרייצען מיט די נישט־איזאָלירטע דראָטען פון עלעקטרישען הויך־שטראָם. דעסטגלייכען טאָרען זיך די אַנטענעס נישט קרייצען מיט די טעלעפאָן־ אָדער טעלעגראַף־לייטונגען.

מען טאָר אויך נישט בעפעסטיגען די אַנ־טענעס אָן די טעלעפאָן־אָדער טעלעגראַפען־סלופּען

ווען מען וויל אַריבערוואַרפען די דראָהט פון דער אַנטענע איבער׳ן שאָסיי, אָדער איבער דער גאַס — מוז מען דערויף האָבען א ספּעציעלע ער־לויבניש פון דער געהעריגער מאַכט.

3) דער ראַדיאָ אָפּצאָהל

דער בעזיצער פון א ראַדיאָ־ערלויבניש איז מחויב אין משך פון דער גאַנצער צייט פון דער גילטיגקייט פון דער ערלויבניש אַריינצוטראָגען אין דעם זעלבען פּאָסט־אַמט, וועלכער האָט אַרויס־געגעבען די ערלויבניש, דעם נאָרמאַלען ראַדיאָ־אָבצאָהל.

דער ראַדיאָ־אָבצאָהל ווערט גענומען פאָראויס פאַר א. חודש, דריי חדשים, אָדער א יאָהר.

די פּאָסט האָט דאָס רעכט איינצומאָהנען מיט צוואַנג אויפ׳ן אַדמיניסטראַטיווען וועג דעם ראַדיאָ־אָבצאָהל ביי די יעניגע, וועלכע האָבען גוטווילליג נישט בעצאָהלט. כדי מעגליך צו מאַכען פאַר די ראַדיאָ־אַבאָנענטען דאָס אַריינטראָגען פון ראַדיאָ־אָבצאָהל, ווערט אָט דער אָבצאָהל איינקאַסירט דורכן פּאָסט־טרעגער. דער פּאָסט־טרעגער מאָהנט נישט מעהר, ווי צוויי מאָל, און די יעניגע, וועלכע האָ־בען דעם פּאָסט־טרעגער נישט בעצאָהלט, מוזען דערנאָך דעם ראַדיאָ־אָבצאָהל אַריינטראָגען אַליין אין משך פון זיבען טעג אין געהעריגען פּאָסט־אַמט. אין געגנפאַל — וועט דער אָבצאָהל אויפ־געמאָהנט ווערען מיט צוואַנג.

Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
נעמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע
פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונט

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואָך

נאָך די מלוכה־שטייערען דאַרפֿען קומען די זעלבסטפֿערוואַל־טונגס־שטייערען

און פֿון די סאָציאַלע אָפּצאָהלען

אין דעם פֿיהרענדען ווירטשאַפֿטליכען אָרגאַן „פּאָלסקאַ גאָספּאָדאַרטשאַ" האָט זיך בעוויזען אַן אַני־אַקטועלער אַרטיקעל וועגען „די יסודות פֿון ליקווידירען די פֿאַרלעגענע שטייערען".

מיר ברענגען דאָ אויסצוגען פֿון דעם דאָזיגען אַרטיקעל.

די שטייער־ענטלאַסטונג שרייבט דעפּ. טשער־ניכאָווסקי טאָר נישט בעטראַכט ווערען דורך דער געזעלשאַפֿט ווי אַ טאָלעראַנטע בעציהונג צו נישט געוויסענהאַפֿטע שטייער־צאָהלער אָדער אַלס אַנ־זאָג פֿון ווייטערדיגע הנחות. די רעגירונג, וועלכע שטרעבט צו דעם ווייטגעהענדסטען ברענגען אין אָרדנונג די שטייער־פֿראַגען, שאַפֿען יסודות צו אַ שטייער רעפֿאָרם און צו בעסערע בעציהונגען צווי־שען דער פֿינאַנץ־מאַכט און די שטייער־צאָהלער — מאַכט אַ גרויסע אָנשטרענגונג, בכדי לייכטער צו מאַכען דער געזעלשאַפֿט דאָס פֿולע צאָהלען פֿון די לויפֿענדע שטייערען, וואו ס׳מוזען אָנגעווענדעט ווערען צוואַנגס־מיטלען בנוגע נישט געוויסענהאַפֿ־טע און בייזוויליגע צאָהלער, דאָס פֿערבעסערען די אַלגעמיינע בעציהונג איז אָפּהענגיג אין אַ גלייכער מאָס פֿון דער בעפֿעלקערונג אַליין און פֿון די בע־דינגונגען, וועלכע ס׳שאַפֿט די פֿעראָרדנונג פֿון פֿינאַנץ־מיניסטער.

ווען מען וועט ענטפֿערען אויף דער פֿראַגע צי אַזאַ לעזונג פֿון דעם פּראָבלעם פֿון די פֿאַרלעגע־נע שטייערען קען אַרויסרופֿען אַ נעגאַטיווע מאָראַ־לישע אָפּשאַצונג, דאַרף מען זיך אָפּשטעלען איבער דעם גרונד־געדאַנק פֿון דער דאָזיגער מיניסטעריא־לער פֿעראָרדנונג.

דער אופֿן פֿון ליקווידירען די פֿאַרלעגענע שטיי־ערען בעריקזיכטיגט קודם כל די, וועלכע האָבען געצאָהלט די לויפֿענדע שטייערען, נעהמענדיג אין אַכט דאָס גוטע אַרויסוויקלען זיך פֿון די דאָזיגע שטייערען אין פֿערלויף פֿון די לעצטע צוויי יאָהר, אין בעצוג צו די, וועלכע האָבען נישט געצאָהלט, קומט דאָס אָפּלעגען די צאָהלונגען און דאַן דאָס סוקצעסיווע פֿערקלענערונג, בתנאי אַז אין די קומענדיגע עטליכע יאָהר וועט ער צאָהלען פּינקט ליך זיינע לויפֿענדע שטייערען, אַלזאָ די פֿעראָר־דנונג גיט בעדייטענדע הנחות, אָבער גלייכצייטיג לעגט עס אַרויף קאָנקרעטע פֿליכטען. די ליקווידאַצ־יע פֿון די פֿאַרלעגענע שטייערען וועט ענטלאַסטען די פֿינאַנץ־בוכהאַלטעריע, און ברענגענדיג בעדיי־טענדע הנחות דעם געזעלשאַפֿטליכען לעבען, איז אַ זיכערער פֿאָרטשריט אויפֿ׳ן וועג צו רעגולירען די בעציהונגען אין דעם שווערען און קאָמפּליציר־טען פּראָבלעם.

נעבען דער רעגולירונג פֿון די פֿאַרלעגענע שטייערען, קומט איצט די פֿעראָרדנונג פֿון אינערן מיניסטער די רעגולירונג פֿון אָפּצאָהלען די פֿער־לעגענע זעלבסטפֿערוואַלטונגס־שטייערען, ס׳בלייבט אַלזאָ איבער אַ זעהר דרינגענדע פֿראַגע צו ערלעדי־גען די פֿראַגע פֿון די פֿאַרלעגענע אָפּצאָהלען אין די סאָציאַלע אָפּצאָהלען, ווייל ערשט דעמאָלסט ווען ס׳וועלען ליקווידירט ווערען די פֿאַרלעגענע חובות אין אַלע עפֿענטליכע געביטען אויפֿ׳ן דעמזעלבען יסוד וועט דאָס בעקומען דעם געוואונשענעם ווירט־שאַפֿטליכען און פֿינאַנציעלען רעזולטאַט.

אין וועלכע טערמין דאַרף מען איינמעלדען אַ לערן־יונגעל אין דער קראַנקען־קאַסע?

ס׳האָט געטראָפֿען פֿאַלען ווען די קראַנקען־קאַסע האָט אַרויפֿגעלעגט שווערע שטראָפֿען אויף די האַנדווערקער, וועלכע האָבען נישט איינגע־מאָלדען אין דער קראַנקען־קאַסע די לערן־יונגלעך באַלד ווי זיי זענען אָנגענומען געוואָרען.

דער פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער־קאַמערן איז אָבער געשטאַנען אויפֿ׳ן שטאַנדפּונקט, אַז אַ לערן־יונגעל דאַרף מען איינמעלדען ערשט דע־מאָלס ווען ער האָט אונטערגעשריבען דעם פֿאַר־מעלען קאָנטראַקט און פֿעררעגיסטרירט אין דער האַנדווערקער־קאַמער, יעדענפֿאַלס נישט שפּעטער ווי 4 וואָכען נאָכדעם ווי דאָס לערן־יונגעל האָט אָנגעהויבען זיין לערן־טערמין.

דער פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער־קאַמערן האָט זיך מכח דעם געווענדעט צום מיניסטער פֿאַר געזעלשאַפֿטליכער שוץ מיט דער ביטע אַרויסצוגעבען וועגען דעם אַ געהעריגען צירקולאַר צו די קראַנ־קען־קאַסעס.

וועגען דער צוקונפֿט פֿון דער יודישער מלאכה

האָט דער צ. ק. פֿון „אָרט" אָנגענומען וויכטיגע בעשלוסען

וואַרשע (יט"א) די טעג איז פֿאָרגעקומען אַ פּלענאַרע זיצונג פֿון צענטראַל קאָמיטעט „אָרט" מיט דער בעטייליגונג פֿון פֿאָרשטעהער פֿון די לאָקאַלע קאָמיטעטען.

עס זענען אויסגעהערט געוואָרען דריי רעפֿע־ראַטען: די אַלגעמיינע פּראָבלעמען פֿון דער „אָרט" טעטיגקייט אין פּוילען די אַרבייט פֿון „אָרט" אויפֿ׳ן דעם געביט פֿון מלאכה און פֿאַכבילדונג און די לאַנדווירטשאַפֿטליכע טעטיגקייט.

נאָך אַן אַלזייטיגען מיינונגס־אויסטויש איז בע־שלאָסען געוואָרען אַז אין איצטיגען מאָמענט דאַרף „אָרט" לעגען די גרעסטע אויפֿמערקזאַמקייט אויף דער ענטוויקלונג פֿון אַ וואָס ברייטערער נעץ פֿאַך־ערגענצונגס־קורסען פֿאַר האַנדווערקער און פֿאַך־קורסען פֿאַר ד׳ערוואַקסענע, נישט לאָזענדיג אויסער אַכט די בעפֿעסטיגונג פֿון די שוין עקזיסטירענדיגע אַנשטאַלטען פֿאַר פֿאַך־בילדונג ביי „אָרט". בנוגע דער לאַנדווירטשאַפֿטליכער אַרבייט איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די טעטיגקייט דאַרף געהען אין צוויי ריכטונגען: עס דאַרפֿען אויסגענוצט ווערען אַלע מעגליכקייטען צו פֿערשפּרייטען לאַנדווירטשאַפֿטלי־כע בעשעפֿטיגונגען צווישען יודען אין פּוילען, בעזונדערס אויף די שטחים, וועלכע געהערען צו יחידים און צו יודישע קהלות. צווייטענס דאַרף סיסטעמאַטיש פֿערבעסערט ווערען די לאַגע פֿון די יודישע קאָלאָניעס, ווי אויך פֿון די יודישע גערטנערער און לאַנדווירטען אין די שטעט און אַרום די שטעט.

כדי צו פֿערווירקליכען די געשטעלטע אויפֿ־גאַבען, זענען די לאָקאַלע קאָמיטעטען פֿון „אָרט" געוואָרען אויפֿגעפֿאָדערט צו פֿערגרעסערען זייער מיטגלידערשאַפֿט און סיסטעמאַטיש זיך בעמיהען וועגען סובסידיעס פֿון די קאָמונאַלע און ווירט־שאַפֿטליכע זעלבסטפֿערוואַלטונגען און פֿון די יו־דישע קהלות.

דער צ. ק. פֿון „אָרט" האָט קאָאָפּטירט אין זיין בעשטאַנד די ה"ה אינזש. א. אייגער, א. געפּנער, אינזש. הערצבערג, קאַראָל זאַקס און יעקב לעש־צינסקי פֿון וואַרשע און ח. אוואַדיס פֿון קרעמעניעץ.

וואַרשע (יט"א) די געזעלשאַפֿט „אָרט" פֿער־נעמט זיך לעצטענס אינטענסיוו מיט דער פֿראַגע פֿון מאָדערניזירען די יודישע מלאכה.

צו דעם צוועק איז ביי „אָרט" געבילדעט געוואָ־רען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אונטער דער אָנפֿיהרונג פֿון בעוואוסטען עקאָנאָמיסט יעקב לעשטשינסקי און ביי דער מיטאַרבייט פֿון אַ גאַנצע רייהע פֿאַכ־לייט, וועלכע פֿערנעמט זיך מיט דער דאָזיגער פֿראַגע.

די קאָמיסיע האָט אָפּגעהאַלטען אַ גאַנצע רייהע זיצונגען און אויסגעאַרבייט פֿערשידענע פּלענער, ווי אַזוי צו מאָדערניזירען און רעאָרגאַניזירען די יודי־שע מלאכה. די נאָהענטסטע אויפֿגאַבען פֿאַר די „אָרט"־טוער צוזאַמען מיט די געזעלשאַפֿטליכע קרייזען, וואָס אינטערעסירען זיך מיט׳ן יודישען האַנדווערק, דאַרפֿען זיין, לויט דער מיינונג פֿון דער קאָמיסיע, די גרינדונג פֿון ערגענצונגס־קורסען פֿאַר עלטערע בעלי־מלאכות, פּראַקטישע שטעלען פֿאַר האַנדווערקער, אויסבילדען אַ געהעריגע צאָהל מעכאַניקער־אינסטרוקטאָרען, אָרגאַניזירען קרעדיט־הילף פֿאַר יודישע בעלי־מלאכות, איינאָרדנען אויס־שטעלונגען און יריד׳ן, ווי אויך אָרגאַניזירען דעם עקספּאָרט פֿון האַנדווערקער־פּראָדוקטען.

צוזאַמענפֿאָהר פֿון יודישע „כאַלופּניקעס"

ווייטערדיגע בעראַטונג אין קאָמיטעט פֿאַר יודישער מלאכה

וואַרשע (יט"א) די טעג איז פֿאָרגעקומען דער המשך פֿון דער קאָנפֿערענץ וואָס איז צונויפֿגערופֿען געוואָרען דורכ׳ן פֿעראייניגטען קאָמיטעט פֿאַר די עניים פֿון יודישער מלאכה, וועגען דער יורידי־שער לאַגע פֿון די „כאַלופּניקעס".

די קאָנפֿערענץ, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט פֿאָרשטעהער פֿון יודישע האַנדווערקער־אָרגאַניזאַציעס, צעכען און כאַלופּניקעס, איז הויפּט־זעכליך געווען געווידמעט די הערשענדע טענדענצן צו פֿעררעכענען די „כאַלופּניקעס" צו דער קאַטע־גאָריע פֿון האַנדווערקער, וואָס עס וואָלט בעדייט, אַז אויך די כאַלופּניקעס מוזען זיך צופּאַסען צום אינדוסטריע־געזעץ, פֿערזאָרגען זיך מיט האַנדווער־קער־קאַרטען, דורכמאַכען עקזאַמענס א. א. וו.

אין דער דיסקוסיע אַרום דער יורידישער און ווירטשאַפֿטליכער לאַגע פֿון קאָמיטעט איז, צווישען אַנדערען, אַרויסגערוקט געוואָרען דער פּראָיעקט פֿון רופֿען אַ לאַנד־צוזאַמענפֿאָהר פֿון די יודישע כאַלופּניקעס.

אין רעזולטאַט פֿון דער דיסקוסיע האָט די קאָנפֿערענץ אויסגעוועהלט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, אין וועלכער עס זענען אַריין פֿאָרשטעהער פֿון אַלע פֿעראינטערעסירטע אָרגאַניזאַציעס, צעכען און כאַ־לופּניקעס. די דאָזיגע קאָמיסיע, וואָס וועט אַרבייטען ביים פֿעראייניגטען קאָמיטעט פֿאַר די עניים פֿון יודישער מלאכה, איז בעאויפֿטראַגט געוואָרען גענוי דורכצושטודירען, אויפֿקלערען און פֿעראייניגהייטלי־כען די שטעלונג פֿון די פֿעראינטערעסירטע אָרגאַ־ניזאַציעס בנוגע דער יורידישער לאַגע פֿון די „כאַ־לופּניקעס", וועלכע לעבען און אַרבייטען ביי אוי־סערגעוועהנליכסט־שווערע עקאָנאָמישע בעדינגונ־גען. די קאָמיסיע וועט אויך דאַרפֿען בעהאַנדלען דעם פּראָיעקט פֿון דעם כאַלופּניקעס־צוזאַמענפֿאָהר.

יודישער האַנדווערקער־פֿערבאַנד

פֿיהרט דורך אַ רעגיסטראַציע פֿון גאַרסטען־מאַכער

וואַרשע (יט"א) אין גיכען דאַרף ערשיינען די פֿעראָרדנונג פֿון האַנדעלס־ און אינדוסטריע־מיניסטער וועגען אָנערקענען דאָס פֿאַך פֿון גאַר־סטען־מאַכעריי אַלס מלאכה אין זין פֿון אַרט. 142 פֿון אינדוסטריע־געזעץ.

אַלע גאַרסטען־מאַכער, וועלכע פֿיהרען זעלבסטשטענדיג דעם דאָזיגען פֿאַך, וועלען מוזען בעזיצען האַנדווערקער־קאַרטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט פֿיהרט דורך דאָס ביוראָ פֿון דער וואַרשאַווער אָרגאַניזאַציע פֿון צענ־טראַלען יודישען האַנדווערקער־פֿערבאַנד אין פּוי־לען (ביעלאַנסקאַ 7), אַ רעגיסטראַציע פֿון אַלע גאַר־סטען־מאַכער, וועלכע פֿיהרען זעלבסטשטענדיג זיי־ערע וואַרשטאַטען אויפֿ׳ן שטח פֿון דער שטאָט וואַרשע.

די פֿעראינטערעסירטע פֿערזאָנען דאַרפֿען זיך, אין זייער אייגענעם אינטערעס, ווי אַמשנעלסטען ווענדען אין ביוראָ פֿון פֿערבאַנד, (ביעלאַנסקאַ 7) אין די אַמט־שעה׳ן פֿון 11 ביז 2 בייטאָג און פֿון 7 ביז 9 אָוועבד), כדי זיך צו רעגיסטרירען און בעקומען די נויטיגע אינפֿאָרמאַציעס און אָנווייזונגען.

שידס־געריכט ביים צענטראַלען קליינהענדלער־פֿעראיין

אין דער פֿערגאַנגענער וואָך איז פֿאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פֿון שידס־געריכט ביים צענט־ראַלען קליינהענדלער פֿעראיין, וועלכער בעשטייט פֿון די ה"ה אַדוואָקאַט מ. ענגלישער אַלס אַרבי־טער, אייזיק מ. אַלס (סעקרעטאַר) פּראָטאָקולאַנט און ריכטער: ש. סעגאַל, ש. גרונדמאַן, י. לעב־קאָווסקי, ל. זאַקהיים, מ. דוטקעוויטש, ע. בירנבוים, י. רייסמאַן, טאַגעליכט מ. און ליסאַק. פֿערטרע־טער: קנעלער ש. סערקעלטויב ס. טושינסקי א. זאָנענבערג פּ.

די אַרבייט פֿון שידס־געריכט, ווערט אָנגע־פֿיהרט פֿון אַדוואָקאַט מ. ענגלישער, און די אַרויס געטראָגענע אורטיילען נאָכ׳ן אויספֿיהלען אַלע פֿאָר־מאַליטעטען לויט׳ן ציוויל־קאָדעקס, האָבען די זעלבע רעכט און ווירקונג וואָס געריכט־אורטיילען.

לאָדזער האַנדעלס־קאַמער

שטיצט די געשוואוירענע עקספּערטען־בוכהאַלטאַרען

אין דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער איז פֿאָר־געקומען אַ זיצונג פֿון דער פֿינאַנץ־און־קרעדיט קאָמיסיע, ס׳איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ס׳איז זעהר ווינשענסווערט, אַז דאָס ווירטשאַפֿטליכע לע־בען זאָל מעהר ווי ביז איצט זיך בענוצען, דורך אַ פֿרייער איניציאַטיוו, מיט די בוכהאַלטער־עקס־פּערטען, וועלכע האָבען אָפּגעגעבען אַ שבועה אין דער האַנדעלס־קאַמער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך די קאָ־מיסיע אַרויסגעזאָגט דערפֿאַר, אַז די לאָדזער האַנ־דעלס־קאַמער זאָל אָננעהמען שריט צו פּאָפּולאַ־ריזירען דעם דינסט פֿון די געשוואוירענע בוכ־האַלטאָרען, כדי זיי זאָלען זיך קענען אויסאַרבייטען אין פּוילען אַזאַ פּאָזיציע ווי אין די מערב־לענדער.

די קאָמיסיע האָט זיך דאַגעגען אַרויסגעזאָגט געגען דעם איינפֿיהרען אַ צוואַנג פֿאַר רעכטליכע פּערזאָנען, אַז זייער ווירטשאַפֿט זאָל אונטערליגען דער קאָנטראָל פֿון געשוואוירענע רעווידענטען.

הסכם אין בלעכער און דעקער־צעך

אין בלעכער און דעקער־צעך אויף זאַוואַדזקאַ 4 האָט עקזיסטירט אַ סכסוך צווישען צוויי צדדים־מיט־גלידער וואָס האָט געשטערט די נאָרמאַלע טעטיגקייט פֿון צעך.

אַ דאַנק דער אינטערווענץ פֿון אַדוו. ווייצמאַן, איז געקומען צו אַ הסכם צווישען די צדדים, לויט דעם דאָזיגען הסכם זענען צוקאָאָפּטירט געוואָרען 3 מיטגלידער צו דער פֿערוואַלטונג, די ה"ה דוד צע־דער, ענטשנער און דיקאָפּ.

ס׳איז געשאַפֿען געוואָרען אַ קאָמיסיע, וועלכע האָט די אויפֿגאַבע צו זוכען מיטלען ווי אַזוי אויס־צובעסערן די לאַגע אין פֿאַך. (פּאַרטז. קומט)

פֿערלענגערען דעם טערמין

איינצוצאָהלען די שטייערען פֿאַר׳ לעצטען יאָהר כדי צו קענען בעקומען די שטייער־הנחות

אין צענטראַלען קליינהענדלער־פֿעראיין פּאָ־מאָרסקאַ 15 איז ווייטער אַרומגערעדט געוואָרען די פֿראַגע וועגען שטייער־הנחות.

שבת דעם 1 יוני האָט זיך געענדיגט דער טער־מין, וועלכער איז פֿאָראויסגעזעהען אין דער פֿער־אָרדנונג פֿון פֿינאַנץ־מיניסטעריום, וועגען אויס־גלייכען דעם אונטערשיד צווישען אויסגעמאָסטענעם און איינגעצאָהלטען שטייער אין לעצטען בודזשעט־יאָהר ד. ה. פֿון 1 אַפּריל 1934 ביז׳ן 1 יוני 1935, אָבער נאָך פֿראַגען זענען נישט קלאָר, צווישען אַנדערע די פֿראַגע: פֿאַרוואָס זאָלען נישט קענען געניסען פֿון די הנחות אַזעלכע אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען זיך איבערגעצויגען פֿון איין שטייער־אַמט אין צווייטען.

די לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, האָט וועגען דעם לעצטענס אינטערווענירט אין פֿינאַנץ־מיניסטער־יום, ווי מ׳האָט צוגעזאָגט אין די נאָהענטסטע טעג אַרויסצוגעבען וועגען דעם אַ צוגאָב־פֿעראָרדנונג אַזוי אַז אויך די לעצטע וועלען קענען געניסען פֿון די הנחות, אָדער יעדער מוז אין דעם פֿאַל אַרייב טראָגען אין די שטייער־אַמטען ספּעציעלע ביטעס און דאָס דאַרף ווי אַמשנעלסטען געטון ווערען, בנוגע דער דאָזיגער קאַטעגאָריע וועט דער טערמין פֿון צוצאָהלען אָפּגעלעגט ווערען, און וועט זיין אָפּהענגיג ווען דער שטייער־אַמט וועט ענטפֿערען אויף דער ביטע.

דער צענטראַלער קליינהענדלער פֿעראיין, פּאָ־מאָרסקאַ 15, האָט זיך געוואָנדען צו דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, מיט אַ מעמאָריאַל, וועגען פֿער־לענגערען דעם טערמין פֿון צוצאָהלען דעם אונ־טערשיד צווישען געשאַצטען, און איינגעצאָהלטען שטייער פֿאַר׳ן לעצטען יאָהר, ביז׳ן סעפּטעמבער ווייל פֿיל צאָהלער האָבען נישט ד׳ מעגליכקייטען אין אַזאַ קורצען טערמין צוצאָהלען, בפֿרט די צאָה־לער, וועלכע געפֿינען זיך אויף דער ליסטע פֿון בייזוויליגע - צאָהלער, די לעצטע מוזען איינ־צאָהלען פֿאַר די לעצטע דריי יאָהרען.

דאָס מיניסטעריום האָט נישט ערלויבט פֿרויען און יוגענדליכע צו ג. בייטען ביינאַכט אין די בעקערייען

דער פֿערבאַנד פֿון די האַנדווערקער־קאַמערן האָט זיך בשעתו געווענדעט צום אַרבייטס־מיניס־טעריום וועגען ערלויבען פֿרויען און יוגענדליכע צו אַרבייטען ביינאַכט, אַלס אויסנאַהם, אין די בעקערייען.

איצט האָט דאָס מיניסטעריום צוגעשיקט אַנ־ענטפֿער, אַז דאָס מיניסטעריום איז נישט מסכים מיט די מיינונגען פֿון די בעקער־צעכען און האַנד־ווערקער קאַמערען אין דער הינזיכט און איז נישט מסכים אויף ערלויבען נאַכט־אַרבייט פֿאַר פֿרויען און יוגענדליכע אין די בעקערייען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

צוזאמענברוך פון סחורות-אויסטויש צווישען לאדז און ווילנא

(אג) ווי בעוואוסט איז א הויפט־אפנעהמער פון לאדזער טעקסטיל־סחורות ביז מיט א קורצער צייט צוריק געווען ווילנא, די הויפט־שטאט פון די מזרח־קרעסען וואס האט שוין ווייטער פערזעהען די גאנ־צע ראָרטיגע פראָווינץ.

איצט האט זיך דער אפזאץ פון טעקסטיל־סחורות קיין ווילנא שטארק פערקלענערט און דאס האט זיך אפגערופען אויף די קרעדיט ־ בעדינגונגען פון גע־וויסע אינדוסטרי־צווייגען. מען דארף בעטאנען, אז אין דער צייט פון דעם לעבהאפטען סחורות אויס־טויש צווישען ווילנא און לאדז, האבען אויך אנדערע אינדוסטרי ־ צענטערען געליפערט סחורות קיין וויל־נא. אבער לאדז האט גערעקט דעם הויפט־בעדארף כמעט אין 80 פראצענט בעת ביאליסטאק, ביעלסק און טאמאשאוו האבען גערעקט די איבעריגע 20 פראצענט.

אין איצטיגען סעזאן האט זיך אבער בעמערקט, לויט דער מיינונג פון די סוחרישע קרייזען, א בע־דייטענדער צוזאמענברוך פון סחורות ־ אויסטויש צווישען לאדז און ווילנא. אין פערגלייך מיט'ן פער גאנגענעם יאהר זענען די אומזאצען געפאלען פון 30 ביז 50 פראצענט.

די הויפט־סיבה פון גאנצען צוזאמענברוך פון סחורות ־ אויסטויש צווישען לאדז און ווילנא — איז לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען דער פאקט, וואס ווילנא האט איצט כמעט נישט קיין פראָווינץ, וואס זאל ביי איהר, ווי דאס איז געווען אין פריהערדיגע יאהרען, אפנעמען די איינגעקויפטע סחורות. די ווילנער קרעסען פראָווינץ איז די אָרימסטע אין גאנץ פוילען, בעדייטענד אָרי־מער ווי די גאליצישע און אין איצטיגען מאמענט קומט זי בכלל נישט אין בעטראכט אלס אפזאץ־מארק פאר טעקסטיל־סחורות. עס איז הויפטזעכליך א דאָרפישע פראָווינץ, פון וועלכער די בעפעלקערונג איז אזוי פעראָרימט, אז זי קען זיך קוים ערלויבען אויף צו קויפען לעבענסמיטעל פראָדוקטען.

די צווייטע סיבה זאל זיין די פאטאלע וועטערן פון לעצטען זומער. ווי עס גיבען איבער די פעראינ־טערעסירטע קרייזען, זענען די אומזאצען צוליב די וועטערן אין מאי געווען מינימאלע.

אין די סוחרישע קרייזען טראכט מען וועגען דעם צו געבען די ווילנער סוחרים, וואס קויפען טעקסטיל סחורות אין לאדז מילדערע פערקויפס־בעדינגונגען, נאכמעהר צוליב דעם, וואס די ביז־איצטיגע ער־פאהרונג האט בעוויזען, אז ווילנא איז א סאָלידער סוחרישער עלעמענט, וואס בעמיהט זיך שנעדיג ווי געהעריג נאכצוקומען זייטע אלע פערפליכטונגען.

קאנטראבאנדע פון דייטשלאנד האבען געפיהרט יודען פון לאדז

(א) אין סוף פון 1934 האט מען בעמערקט, אז דער פוטער־מארק אין פוילען און בעזונדערס אין לאדז ,איז פערפלייצט מיט פוטערווארג. עס איז געלונגען אינגיכען פעסטצושטעלען, אז גרע־סערע טראנספארטען פון פוטער שטאמען פון קאנטראבאנדע פון דייטשלאנד, ־ אז די קאנטרא באנדע ווערט געפיהרט דורך דאנציג און א גאנצע גרופע פון פוילישע בירגער בראש ,וועלכער עס שטעהט דער לאדזער איינוואוינער קאנטאראוויטש וועל־ נוימאן — פערנעהמט זיך מיט דעם דאזיגען געשעפט.

אברהם קאנטאראוויטש נוימאן האט זיך פער־בונדען מיט אַ געוויסען פוטער־הענדלער אין לאדז קאלמאן ראפוך קאשטשושקי 26, און איהם איבער געגעבען די רעפרעזענטאַנץ פון דער קאנטראבאנ דען גרופע. אבער אלס ראש פון די קאנטראבאנ־דיסטען איז געבליבען קאנטאראוויטש, ער האט געגעבען דירעקטיווען אלע מיטגלידער פון דער גרופע און ראפוכען אויך.

צו הילף קאנטאראוויטש'ן זענען געקומען די לאדזער רודאלף ראזנער, וועלכער וואוינט איצט אין דאנציג, מ. טיבער און ב. פינגערהוט, אויך לאדזער ,וואס זענען ארומגעפאָהרען איבער דער פראווינץ און פערטיילט די סחורה.

די קאנטראבאנדע איז געווען זעהר געשיקט ארגאניזירט. אזוי ווי קיין געלד קיין דייטשלאנד קאן מען נישט שיקען האט מען איינגעאָרדענט א מין טויש־האנדעל: קאנטאראוויטש און זיין באנ־דע פלעגען ארויסשיקען פון דאנציג האלץ און בעקומען דערפאר פוטערווארג פון לייפציג.

ווען די גרעניץ־וואך האט פעסטגעשטעלט אלע פרטים פון דעם קאנטראבאנדע האנדעל איז מען צוגעטרעטען צו ליקווידירען די גרופע. די אקציע איז געווען פערשווערט דערמיט ,וואס אלע צו־זאמען זענען קיינמאל נישט געווען אין פוילען. מיט א קורצער צייט צוריק איז בעוואוסט געווארען, אז קאנטאראוויטש געפינט זיך אין לאדז און אז עס איז אנגעקומען א פרישער טראנספארט מיט פוטערלעך. דער ראש פון דער באנדע האט, ווי עס זעהט אויס, אויך זיינע אינפארמאטארס ,ווייל ער האט זיך בעצייטענס דערוויסט, אז מען שפירט איהם נאך, און ער איז אונבעמערקט פון לאדז ארויסגעפאהרען. עס האט איהם אבער נישט גע־האלפען און טשעוו האט מען איהם פערהאלטען. אין לאדז האט מען אין דער צייט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין דער וואוינונג פון ראפוכען און געפינען גרויסע טראנספארטען פון פוטער, וואס שטאמען פון קאנטראבאנדע א חוץ דעם בריף און ביכער, וועלכע דעקען אויף די גאנצע ארבייט פון די קאנטראבאנדיסטען. די דאזיגע דאקומענטען האבען אויך אנגעוויזען ווי נאך צו זוכען קאנטרא־באנדע און עס זענען אין צוזאמענהאנג דערמיט קוועסטיאנירט געווארען נאך פיל טראנספארטען פון פוטער אין פערשידענע טראנספארט־ביוראען אין לאדז.

קאנטאראוויטש'ן־נוימאן האט מען פון טשעוו געבראכט קיין לאדז. ראפוך איז אויך איבערגעגע בען געווארען דער גריכטס־מאכט, טיבער און פינגערהוט זענען ערגעץ נעלם געווארען, אויך רודאלף ראזנער איז ערגעץ אין דייטשלאנד אדער דאנציג.

דער היזק וועלכען עס האט געליטען דער פינאנץ־אמט צוליב'ן אריינפיהרען די סחורות אהן צאל בעטרעפט מעהר ווי 50,000 זל.

דער מערדער פון פאטאגראף ווילטשעווסקי בעט מען זאל רעווידירען זיין פראצעס

(א) דעם 14 יוני 1932 איז דערמארדעט געווא־רען דער פאטאגראף וולאדיסלאוו מילטשעווסקי (פזשעיאזד 46). דער מארד איז אויסגעפיהרט גע־ווארען צוליב רויב־צוועקען.

אלס שולדיגע אין דעם מארד זענען געוועזן צו־געצויגען צוערשט די פראסטיטוטקע לאלא קיקיער (לעאקאדיע יעדזשעיטשאק) און איהר געליבטער וויעלגושיאק. נאכדעם האט זיך אבער ארויסגעווי־זען, אז דעם מארד האט אויסגעפיהרט א געוויסער אדאם מאיקאווסקי. דאס קרייז־גריכט האט אין יא־נואר 1933 פערמשפט מאיקאווסקי'ן פאר דעם מארד און פאר 20 גנבות אין פערשידענע קלויסטערס, אויף לעבענסלענגליכע טורמע. דאס אפעלאציאנס־געריכט האט איהם די שטראף רעדוצירט ביז 12 יאהר.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז מאיקאווסקי האט אריינגעטראגען א בקשה, וועגען רעוויזיע פון זיין פראצעס. ער וויל בעווייזען, אז אין מארד פונם פא־טאגראף איז ער נישט שולדיג.

דריי אויסוואורפען פארן געריכט

(א) דאס קרייז־געריכט, האט נעכטען ביי פער־מאכטע טירען, בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען וויקטאר עפעל, פעליקס איזאשעק און רודאלף דע־ביך איינוואוינער פון פאביאניץ.

אלע דריי זענען געווען בעקאנט אין פאביאניץ אלס וואנטורניקעס און כוליגאנעס. דעם 1 מערץ ד. י. זענען די דריי פארשוינען אריין צו די איינזאם וואוינענדע מיידלעך: גענאוועפא בעדנארעק און וואלעריא יאנטשיק (פאבריטשנא 14). אלע דריי האבען אין דער רייה פערוואלדיגט די יאנטשיק. די בעדנארעק האט זיך אפגעראטעוועט דערמיט, וואס זי האט לעגיטימירט אז זי האט מענסטרואציע.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם 23 יעהריגען וויקטאר עפעל אויף 2 יאהר טורמע; 35 יעהריגען פעליקס איזאשעק אויף 2 און א האלב יאהר און 28 יעהריגען רודאלף דעביך אויף א יאהר טורמע.

ווען מען האט איזאשעק'ן ארויסגעפיהרט פון געריכטס־זאל האט ער זיך צופעליג געפונען לע־בען דער געליטענער יאנטשיק, וועלכע געפינט זיך אין אנדערע אומשטענדען. איזאשיק האט די יאנ־טשיק מיט'ן פוס א קאפיע געטון אין בויך.

צוליב דעם פערפיהרט מען געגען איזאשעק'ן א צווייטען פראצעס.

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג
אויסערגעוועהנליכער פראגראם!
— I —
איהר האלט "קושט"
אין די הויפטראלען:
JANET GAYNOR
און HENRY GARAT
— II —
דעטעקטיוו-סאלאן-דראמע א. נ.
קלוב פון דזשענטעלמענער
מיט CLIVE BROOK
אין דער הויפט-ראל.
אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום (Kategorja A)
מיידכען-גימנאזיום
און פריוואטע פאוושעכנע שולע
Marji Hochsteinowej
טעל. 214-27 23 וואולטשאנסקא 23 טעל. 214-27
איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל-קלאסען, ווי אויך אין די פאוושעכנע שולע
נעהמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יו"ט) פון 9–2 און פון 4–6.

פאר פערשפרייטען פאלשע געלד 3 יאהר טורמע און פערלירען די רעכט אויף 5 יאהר

(א) די אויספארשונגס־מאכט האט בעקומען פער טרויליכע ידיעות, אז א געוויסער הערש אבראמא־וויטש און שמעון ווינבערג קאלפארטירען פאלשע מטבעות. צוליב דעם, וואס די ביידע זענען געווען בעקאנט דער פאליציי צוליב זייערע אנדערע מעשים טובים, האט די פאליציי בעשלאסען אביסעל אויף זיי אכטונג צו געבען. אינגיכען האט מען פעסטגע־שטעלט, אז די ביידע פערדעכטיגע בעגעגענען זיך מיט א געוויסען מלינארטשיק, וועלכער פערנעמט זיך אויך מיט פערשפרייטען פאלשע מטבעות אין קיעל־צער און קאנינער קרייזען. אלע דריי האט מען גע־לאזט אויף דער פריי נאך א געוויסע צייט, כדי צו דערגעהן פון וואנען זיי נעהמען דאס פאלשע געלד. צום סוף האט מען זיי אלע דריי פערהאלטען.

מלינארטשיק איז געשטאנען פאר'ן געריכט אין ראדאם.

אבראמאוויטש און ווינבערג האבען נעכטען אין לאדזער קרייז־געריכט בעקומען צו 3 יאהר טורמע און פערלירען אלע רעכט אויף 5 יאהר און צו 200 זל. שטראף

יוני

זון-אויפגאנג	3.19
זון-אונטערגאנג	7.50

דינסטאג 4 ג סיון תרצה

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

(א) מארגען, מיטוואך, ד. 5-טען יוני, דאר־פען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעראצקי ג. 18) מיליטער-פליכטיגע פון יאהר-גאנג 1914, וואס וואוינען אויפן שטח פון 8 פאליציי-קאמיסאר־יאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

GHIJLŁN

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, די פא באר פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914, וואס וואוי־נען אויפן שטח פון 16 פאליציי קאמיסאריאט מיט די פאמיליען נעמען אויף

HIJKLŁN

פאר דער קאמיסיע פון פאוויאט, דער יאהר־גאנג 1914 1913 און 1912 קאט. "בע" פון דער גמינע ברוזשיצא וויעלקא—אלע

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. יאנקע־לוויטש (אלט-שטאט 9), ב. גלוכאווסקי (נארוטא־וויטשא 6), ע. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוו־לאווסקי (פיעטריקאווער 307), א. פיעטראווסקי (פאמארסקא 91), ל. שטעקל (לימאנאווסקיעגא 37).

גענומען זיך אליין שכירות און דערפאר פערמשפט געווארען אויף א יאהר תפיסה

וולאדיסלאוו ארקאס איז געווען א שאפער ביי לעאן טשוראבסקי. היות ווי טשוראבסקי האט נישט אויסגעצאהלט זיין שאפער קיין שכירות אין דער הויך פון 800 זל., האט דער שאפער פשוט פער־קויפט דעם אויטא מיט וועלכען ער איז געפאהרען פאר 1000 זל. און איז אנטלאפען.

שפעטער איז ארקאש ארעסטירט געווארען אין ווארשא און נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן גע־ריכט. ער איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

"אחדות-ישראל"

אין לאקאל פון אלטשטאטישען הויז־בעזיצער־פעראיין איז פארגעקומען א פערזאמלונג, אין וועל־כער ס'האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון בתי־מדרשים, חברות און בעקאנטע לאדזער עסקנים, מיטן צוועק צו שאפען אנ'אומפארטייאישע דעמא־קראטישע פעראייניגונג פון נאציאנאלע און רעלי־גיעזע יודען א. נ. ,,אחדות־ישראל''.

דער אידעאישער פלאטפארם פון דער אומפאר־טייאישע פעראייניגונג אחדות־ישראל איז שוין בע־שטעטיגט געווארען דורך דער מאכט.

אינטערנאט פאר תלמידים פון דער פרעמד ביי דער פעטריקאווער האנד-ווערקער - שול.

די האנדווערקער ־ שול ביי דער געז. צו פער־שפרייטען מלאכה און ערד־ארבייט צווישען יודען אין פיעטריקאוו (קאנצעסיאנירט דורכ'ן בילדונגס־מיניסטעריום) מאכט א נייעם אויפנאהם אין די אפ טיילונגען פאר מעכאנישע שלאסעריי און מעבעל טישלעריי.

דער קורס אין יעדען פאך דויערט 3 יאהר. עס ווערען אנגענומען יונגלעך פון 14 ביז 17 יאהר. ביי דער האנדווערקער ־ שול איז פארהאן א אינטער־נאט פאר תלמידים פון דער פרעמד. זיי בעקומען פאר א בעשיידענע סומע אין דער הויך פון די זעלבסט קאסטען בעשפייזונג, נאכטלעגער און בחנם'דיגע מעדיצינישע אויפזיכט.

אין לויפענדען שול־יאהר האבען פון אינטער־נאט גענאסען תלמידים פון א גאנצע רייה שטעט ווי ווארשע, לאדז, פויזען, קיעלץ, בענדין, דאמבראווע, וולאצלאוועק, וואלבראם, אלקוש, וויערזשבנעך, וויע רושאוו, פאביאניץ, שידלאוויעץ, ליפסק, בזשעזשין און אנדערע.

צו די בקשות וועגען אנקומען דארף בייגעלעגט ווערען א מעטריקע און א שול־צייגניש. גענויערע ידיעות — נאכ'ן אריינשיקען א פאסט־מארקע אויפן אדרעס:

Szkoła Rzemiosł, Piotrków-Tryb.
ul. Leonarda 12.

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערוועז קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel: 148 89
נעהמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

הכשרה און געזונט-פראבלעמע

פון ד״ר ד. ראוויטש

דער דראנג צו א״י איז גרויס. די עליה שפיגלט, ארץ־ישראל נויטיגט זיך אלץ מעהר און מעהר אין חלוצישע ארבייטס־קרעפטן. די חלוצישע הכשרה ווערט אנערקענט דורך אלע ציוניסטישע ריכטונגען.

אבער נישט אלע האבן א בעגריף אין וואס בעשטייט די הכשרה און וואס איז דער ציל פון די קבוצים, וואס געפינען זיך אין אלע שטעט און שטעטלעך.

איך וועל זיך איצט נישט אפשטעלען אויף דעם כאראקטער פון דער חלוצישער הכשרה בכלל, מיט איהרע פילזייטיגע אויפגאבען. איך וועל בעריהרען נאר די פראבלעמען פון געזונט, וואס זענען צוזאמענגעבונדען מיט דער עליה בכלל און הכשרה בפרט.

וואס איז אזוינס הכשרה?

דער צוועק פון דער חלוצישער הכשרה איז קודם כל צוגרייטען דעם חלוץ, וואס וויל פאהרען אין א״י, צו זיינע קינפטיגע אויפגאבען אלס ארבייט מענש בכלל, און אלס לאנדווירטשאפטליכער ארבייט בפרט. דאס איז נישט קיין לייכטע זאך, ביי אונז יודען. דאס הייסט, דער קינפטיגער חלוץ מוז אי־בערשיכטען זיין גאנצען לעבענס־שטייגער.

אין וואס בעשטייט די איבערשיכטונג?

דער גרעסטער טייל פון יודען אין גלות זענען סוחרים, בעלי מלאכות, מעקלערס, בעאמטע, לופט־מענשען;; כמעט אלע שטאט־איינוואוינער, זייער קערפער איז אפגעשוואכט געווארען פון דורי־דורות, נישט צוגעפאסט צו שווערער פיזישער ארבייט.

א״י נויטיגט זיך אין מענשען־מאטעריאל, וואס זאל פעהיג זיין צו יעדער שווארצער ארבייט, ביי ערד ארבייט, ביי בויען היזער, שאסעען, טריקענען זומפען, פארט ארבייט א. ד. גל.

א מענש, וואס וויל עולה זיין קיין א״י, חלוציש עולה זיין און נישט טראכטען אויף די לייכטע פערדינסטען, וואס איז יעצט צו קריגען אין די שטעט, מוז זיך געהעריג צוגרייטען קערפערליך צו דער נייער תקופה אין זיין לעבען.

דער חלוץ פון דעם קליינעם שטעטעל, דער ישיבה בחור, דער ארבייטער, דער ליידיג־גייער — דארף אויסגלייכען זיין גוף, אויסאיבען זיינע מוס־קולען, צוגעוואוינען זיך צו אזעלכע ארבייטען, וואס דער יודישער ארבייטער אין גלות האט קיין אהנונג נישט געהאט: לאנדווירטשאפט, שטיין האק־קעריי, ארבייט אין צעגעלניעס, אויסערדעם מוז ער זיך צוגעוואוינען צו א לעבען אין א יודישער סביבה נישט אין דער היימישער, אן בעקוועמליכקייטען; פון די ד׳ אמות פון זיין קליין שטעטעל איבערגיין צו א צוזאמענלעבען אין די קיבוצים, אין דער פרעמד. נישט נאר אין אנדערע לעבענסבעדינגונגען, נאר א אנדער קלימאט; פון א קליינעם ישוב אין א גרויסע שטאט, אדער פערקעהרט.

אט די איבערשיכטונג, אט די איבערשמעלצונג פון גוף — קומט פאר אין די קבוצי הכשרה.

שוין איניגע יאהר ווי די חלוצישע בעוועגונג האט זיך אנגעהויבן גאנץ ספאנטאניש, נישט פלאנמעסיג און פארבערייטונגען.

דער חלוצישער גייסט האט אוועקגעריסען אונזער יוגענד;; די קבוצים זענען אויסגעוואקסען מיט זייערע אייגענע שוואכע כוחות; אויף זייער יונגע נישט ענטוויקעלטע אקסלען האבן זיי געטראגען דעם שווערען לאסט פון דער הכשרה, אבער די נאטור ערלויבט נישט אזעלכע האסטיגע ענדערונגען פון לעבענס שטייגער. דער ארגאניזם, בפרט דער יונגער ארגאניזם מוז זיך שטופענווייז, לאנגזאם צופאסען צו נייע פיזישע און קלימאטישע בעדינגונגען.

אויב נישט — ברענגט די הכשרה מעהר שאדען ווי נוצען, און די פראקטיק האט טאקע בעוויזען, אז די חלוצים, פיזיש שוואכע, קומענדיג אין די נייע ערטער און צוטרעטענדיג צו שווערע פיזישע ארבייט ביי שלעכטע לעבענס־בעדינגונגען פאלען אריין אין כל מיני קראנקהייטען, וואס מאכט זיי אפילו איינגאנצען אונארבייטס־פעהיג.

די שלעכטע דערנעהרונג, די ענגע, נאסע, נישט פאסיגע דירות — זענען דער מקור פון פערשידענע שלאפקייטען. שטעלט זיך פאר יעצט, אז דערזעלבער, חלוץ פאהרט דירעקט נאך א״י נישט דורכמאכענדיג קיין הכשרה, און ווערט תיכף איינגעשפאנט אין די שווערסטע ארבייט ווי זומפען טריקענען אין די וויסטע מאלאריע געגענדען, ווי אין חולה, למשל.

וואס וועט פון איהם ווערען דאן, זוען ער האט נישט דורכגעמאכט א לאנגע הכשרה אין לאנד, פון וואנען ער קומט, ד. ה. ווען ער האט זיך נישט צוגעפאסט צו ביסלעכווייז, ער האט נישט פערהארטעוועט זיין גוף.

נישקשה, הער איך, אפט דעם ענטפער פון פיל עולים, אוירא דארץ ישראל מבריא, א״י איז א לאנד פון א ווארימען קלימאט און דארט ווערען טאקע די קראנקע געזונד. איך וויל טאקע אויפמערקזאם מאכען אויף דעם גרויסען טעות און אויף די טרויעריגע קאנסעקווענצען וואס קומען ארויס דערפון, איך וועל זיך אומקעהרען צו דער פראגע שפעטער און איבערצייגען, אז דאס זעהט אויס גאנץ אנדערש, ווי פיל מיינען.

יעצט אז מיר האבען ערקלערט דעם צוועק פון דער הכשרה, מוזען מיר קומען צו דער מסקנה, אז זי דארף פארקומען אויף פאלגענדע יסודות.

ערשטענס: דער קאנדידאט צו הכשרה דארף דורכגיין א שטרענגע מעדיצינישע אונטערזוכונג און נאר דער פולקאם געזונדער חלוץ בעקומט די ערלויבניש צו גיין אין קבוץ.

צווייטענס: פאר די אלע געזונדע בחורים און בחורות, וואס געפינען זיך שוין אין די קבוצי הכשרה דארף געשאפען ווערען א שטארקע ארגאניזאציע פון געזונד וועזען, וואס זאל שטעלען אויף דער געהעריגער מדרגה די פיזישע ענטוויקלונג און אויסבילדונג פון די חלוצים.

(ווייטער מארגען)

גאנץ פוילען

נעברויכט נור די פאטענטירטע 4 - וואטקאווע גילזען ///

„OSMAN“

בעריכט-פערזאמלונג פון „נותן לחם“

א שעהנע מתנה פון דער פערוואלטונג פאר׳ן קאנסול מאקס קאה

שבת־צו־נאכט אין אין לאקאל פון דער אינטעליגענטען־קוך (שרודמיעסקא 20) פארגעקומען א בעריכט־פערזאמלונג פון „נותן לחם“.

די פערזאמלונג עפענט פרעזעס מאג. באלבארישסקי, איידער מ׳טרעט צו צום בעריכט, בעעהרען די פערזאמעלטע דעם פערשטארבענעם מאר־שאל פילסודסקי מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

דאן גיט פרעזעס באלבערישסקי אפ פאלגענדען בעריכט פון דער טעטיגקייט פון „נותן לחם“:: פאר׳ן לעצטען האלבען יאהר.

במשך פון דער צייט האט „נותן לחם“ ארויס־געגעבען פראדוקטען יודישע ארבייטסלאזע אויפ׳ן חשבון פון „פונדוש פראצי“ פאר 300 פאמיליעס אויף א סומע פון 12.140.50 זל. עס זענען אויך דורכגעפיהרט געווארען אויף רעגירונגס־געלדער צוויי איינמאליגע אקציעס, ווי אין נאמענסטאג פון פערשטארבענעם מארשאל יוזעף פילסודסקי און אויף פסח פאר 356 פאמיליעס אויף א סומע פון 1.143.76 זל. אויך האט „נ״ל“ בעקומען פון דער וואיעוואודזטווע א סובסידיע פון הונדערט זל. אויף אזא אופן האט „נותן לחם“ געהאט רעגירונגס געלדער 13.284.26 זל. אויף אלע אנדערע אקציעס ווי אומזיסטע מיטאגען, 27.150 און 30.288 מיטאגען אין דער אינטעליגענטען־קוך צוזאמען 57.418 מיטאגען. אויסהאלטען דעם קולטור־ווינקעל פאר 75 ארימע יודישע שול־קינדער (שוועטליצע), קוילען־אקציע, פסח־אקציע, (4.056.19 זל.) אמבולאטאריום אין גייער׳ס ראיאן א, א. אויף אט די אלע אייגענע אקציעס איז אין „נותן לחם“ איינגעפלאסען פריוואטע נדבות 8.920 זל.

פון דער הילף, וואס די פאליציי־קאמיסאר־יאטען גיבען ארויס פאר די ארימסטע האט „נותן לחם“ בעקומען 587.92 זל. פאר וועלכע זי האט ארויסגעגעבען מיטאגען און ברויט יודישע ארימע־לייט, געשיקטע דורך די קאמיסאריאטען.

נאכ׳ן בעריכט מעלדעט פרעז. מגר. באלבערישסקי, אז די פערוואלט. האט אלט אויסדרוק פון דאנק פאר דער איבערגעגעבענער ארבייט פון וויצע - פרעזעס קאנסול מאקס קאן אויסגעפערטיגט א פרעכטיג־געבונדען בוך מיט די עקזעמפליארען פון „נייעם פאלקסבלאט“ ווי אויך פוילישע צייטונגען, אין וועלכע ס׳געפונען זיך די בעריכטען פון די קויהלען־ און פסח - אקציעס. די מתנה גיט פרעזעס מאג. באלבארישסקי איבער דעם קאנסול מאקס קאן אין נאמען פון דער פער־וואלטונג פון „נותן לחם“.

געריהרט, פון דער בעשיידענער, אדער שעה־נער און אריגינעלער מתנה, דאנקט קאנסול קאן דער פערוו. און ערקלערט, אז ער וועט, ווי ביז איצט— ווייטער זיך ווידמען פאר יעדער הילף־אקציע, וואס וועט אונטערגענומען ווערען פאר דער פערארימטער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

ראטמאן פ. כארי נעמט א ווארט וועגען דער זומער־קאלאניע פון „נותן לחם“ אין קאלי, און פאדערט אויף צו אנ׳ענערגישער אקציע פאר דער קאלאניע, וואו ס׳זאלען ארויסגעשיקט ווערען קינ־דער פון די יודישע האנדווערקער און קליינ־הענדלער.

די אנוועזענדע האבען אויפ׳ן ארט געשפענדעט גרעסערע געלד־סומען, וואס וועט געבען דער פערוואלטונג פון „נותן לחם“ די מעגליכקייט היי־יאהר דורכצופיהרען א גאנצע רייה נייע אינ־וועסטיציעס.

האנטווערקער=עקספאזיטור
(פיעטריקאווער 20)

אלע האנדווערקער, וועלכע האבען בעקומען אויפפאדערונגען פון דער האנדווערקער־קאמער, איינצוצאהלען פאר די קוואליפיקאציע־עקזאמענס, דארפען אין זייער אייגענעם אינטערעס שטרענג אפהיטען דעם טערמין, וועלכער איז אויפגעגעבען אין דער אויפפאדערונג פון דער האנדווערקער־קאמער, ווייל אין געגענפאל וועלען זייערע דאקומענטען, נאך דער אנגעוויזענער צייט, איבער־געשיקט ווערען אין אינדוסטריי־אמט פון 1־טען אינסטאנץ ביים מאגיסטראט און זיי וועלען אזוי ארום בעקומען אפזאגען.

כדי אויסצומיידען אונאנגענעהמליכקייטען, דארפען די פאראינטערעסירטע געדענקען זיך צו ווענדען פינקטליך צום אנגעוויזענעם טערמין אין דער האנדווערקער־קאמער.

הילף פאר די ארימע ערד־ארבייטער

(א) לויט א פעראָרדנונג פון וואיעוואדע האוקע־נאוואק, זאל דער קאמיטעט צו העלפען די ארימס־טע פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע פערטיילען 2000 טאן מעהל צווישען דער ארימער בעפעלקע־רונג אין די דערפער. די דאזיגע הילף זאל בעדיי־טענד לינדערן די נויט פון דער דארפישער בעפעל־

Dr. med. L. Berman

צעגעלביאנא 15. טעל. 149-07

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוועגד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזע

Doktór Z. Henrykowski

ספעציאל־ארצט פאר וועגערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוועכע

וואוינט יעצט

9 טראוגוטא 9

טעל. 262-98

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד

פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

משומדים

ד. איזראעל

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

(31

— אונזער איינזאמקייט וועט אונז קענען ברענגען גרויסע נוצען, האט סאבא געענטפערט, ביז איצט בין איך געווען איינע אליין און אפילו נישט געהאט מיט וועמען א ווארט ארויסצורעדען.

— זענט איהר די איינציגע און איך ערשט דער צווייטער קרבן אין דער נעץ פון דער דאזיגער באנדע?

— ניין, דאס איז א טעות, אין דער גרופע פון דער מאדאם, וואס רופט זיך פעלא, זענען מיר איצט 5 מיידלעך. א חוץ דעם וואס זיי האבען אזעלכע קרבנות אין פיל אנדערע פונקטען אונטער דער אנפיהרונג פון פערשידענע מענשען זייערע.

— און וואו זענען די איבריגע 3 מיידלעך פון דער מאדאם פעלאס גרופע.

— זיי האבען נישט קיין קאנטאקט מיט מיר. פעלא ווייס זיך אזוי איינצואָרדענען, אז ס׳זאל נישט מעגליך זיין קיין בונט צווישען איהרע קרבנות אוי זי דערלאזט נישט צו קיין גרעסערען גרופירען זיך פון די מיידלעך, ס׳איז זיכער, אז זיי פאהרען מיט אונז מיט אין דעמזעלבען צוג, אבער ווער קען זיי, איך קען זיי נישט, פונקט אזוי גוט ווי זיי קענען מיך נישט. זיי ארבייטען זעהר גוט און זענען געשיקט און קלוגער ווי מיר.

— דאס הייסט, אז איך בין געווארען איינע פון זייערע קרבנות, ס׳איז פערפאלען, האט אידא א מאך געגעבען מיט דער האנד, מיר איז אלץ איינס, מיין לעבען האב איך הפקר געמאכט.

— רעדט נישט אזוי, אידא, איך האב אייך שוין געזאגט, אז דאס זענען ביי מענשען פער־איבערגעהענדע מאמענטען, שפעטער האט מען חרטה אויף אזעלכע רעזיגנאציעס.

— ביי מיר איז נישט פערהאן קיין צוריק, איך האב זיך נישט וואוהין צוריקצוקעהרען, פאר מיר איז מיין ביזאיצטיג לעבען אויסגעשטראכען און וואס ס׳וועט מיר פארקומען אויף ווייטער איז מיר נישט קיין אונטערשיד.

— אהא, דאס איז אביסעל צופיל ריזיקאליש געזאגט. מיר וועלען נאך וועגען דעם רעדען און איהר וועט זיך איבערצייגען, אז אזוי דארף מען קיינמאל נישט רעדען.

קאפיטעל 10

אין קיבוץ

די ארבייט אין קיבוץ האט געקאכט ווי אין א ביהן־שטאק. קיינער פון די 200 יונגעלייט און פרויליינס, וועלכע זענען אהערגעקומען פון די עלעגאנטסטע געגענדען, זענען נישט געשטאנען לעדיג. יעדער פון זיי האט געהאט זיין צוגעטיילטע ארבייט, וועלכע ער האט געטון בשלמות, די בחורים האבען געארבייט אין דער שלאסעריי, טישלעריי, שוסטער־ווארשטאט און ביי אנדערע ארבייטען, די בחורות האבען געוואשען וועש, גענייט, גערוימט און געארבייט אין קוך. און אלץ איז געווען פרעהליך און צופרידען, די ארבייט איז געטון געווארען מיט פערגעניגען פאר דעם אלגעמיינעם צוועק און קיינער האט נישט געזארגט צוליב דעם וואס ס׳קומט אויס אביסעל ערגער צו שלאפען אדער צו עסען, דאס איז געווען א קלייניגקייט, די הויפטזאך איז געווען, אז מ׳האט זיך ארויסגעריסען פון דעם קליינעם, נודנעם שטעטעל, פון דעם לעדיג־געהען, פון דער רעזיגנאציע, פערצווייפלונג און אויסזיכטסלאזיגקייט צו א קאלעקטיווען לעבען פאר דער צוקונפט, זיך צוגרייטען צו דעם נייעם לעבען פון דעם נייעם מענשען און מאדערנעם יודען, פיל זענען געקומען פון דער אוניווערזיטעטס־באנק, זיי האבען אבער נישט געהאט, און נישט געקענט האבען קיין שום גרעסערע אספיראציעס, ווי די פשוט׳ע ארבייטער, אלע האבען געלעבט צוזאמען, געשטרעבט צו א געמיינזאמען ציל.

קיינער אין קיבוץ האט נישט געקוקט אויף קיין עלעגאנץ אדער בעקוועמליכקייט, אנגעטון אין פשוט׳ע ארבייטס־מלבושים איז מען געשטאנען ביי דער שווערער פיזישער ארבייט, די הענד האבען בעקומען אלס גרעסערע און הארטערע מאזאליעס, אלץ מעהר האט מען זיך צוגעוואוינט צו דער ארבייט אהן בעקוועמליכקייטען, אבער פלייצטיג איז די ארבייט געווארען אלץ ליבער און זיסער. אין דעם האט געשטעקט דער כוח פון אידעאל, פון דער איניגקייט, פון דיסציפלין און פון קאלעקטיוו, אט איז ערצויגען געווארען א יוגענד, מיט וועלכער דאס פאלק פרעהט זיך, אויף וועלכער דאס פאלק איז שטאלץ און אויף וועלכער מ׳קען רעכענען אין א צייט פון נויטווענדיגקייט.

מודרי איינער פון די אידעאליסטען אין קיבוץ איז געשטאנען אין קוך און צוגעהאלפען בונה׳ן ביים מיטאג קאכען, די דאזיגע ארבייט איז איהם היינט צוגעטיילט געווארען, ס׳זענען נישט געווען קיין יחסנים, אלע זענען געווען גלייך ביים פערטיילען ארבייט, מ׳האט פאר קיינעם נישט געמאכט קיין שום אויסנאהמען.

חנה האט געמישט אין קעסעל, זי איז גע־קומען אהער פון א קליין שטעטעל. אזוי פון הינטער ווילנא, גלייך נאכדעם ווי זי האט גע־ענדיגט דאס גימנאזיום און בעקומען מאטורא. ווען זי וואלט זיך געוואלט שטארק אנשטרענגען וואלט זי אפשר געקענט דערגרייכען דאס, אז זי זאל אנקומען אין אוניווערזיטעט, זי האט אבער ליבער געוואלט דערפון רעזיגנירען, אויף בעסער געוואלט אנקומען אין קיבוץ, כדי צו פערשנע־לערען איהר אוועקפאהרען קיין ארץ־ישראל צו וואס זי האט אזוי שטארק געשטרעבט, זי האט זיך געוואלט צוגרייטען צו דער שווערער, אבער אנגענעהמער ארבייט.

— איך זעהט מרדכי, האט חנה געזאגט צו איהם מיטהעלפער, אז מיר וועלען שוין היינט דא ווידער האבען געסט, מ׳רוימט און מ׳גרייט שוין אלץ צו אויפצונעהמען געסט.

— איך האלט, האט מרדכי געזאגט, אז דא וואלט מען געדארפט אפשאפען. ס׳איז נישט קיין נויטיגע זאך כסדר אהערצוברענגען געסט, וועלכע זאלען אונז דא בעוואונדערען ווי חיות אין א מענאזשעריע אדער עפיס נײַ מענשען, וועלכע זענען אנגעוויזען אויף פילאנטראפישע הילף, צו ליב וואס דארפען מיר האבען די דאזיגע געסט דא.

— איך האב שוין לאנג דאסזעלבע געזאגט, דאס כסדר׳דיגע אריינפיהרען געסט צו אונז און ווייזען אונזערע כלומרשטע דערגרייכונגען אין אונטער דעם כבוד פון ערנסטע, דערוואקסענע מענשען, מיר וואלטען געדארפט אויף דער אל־געמיינער פערזאמלונג אריינטראגען א פארשלאג, אז מזאל אפשאפען דעם סיסטעם פון צולאזען געסט אין אונזער קיבוץ.

(פארטזעצונג קומט)

פראפ. שמעון דובנאוו וועגען דער ד״ר צ. שאבאד־אספיראנטור

דער' בעריהמטער יודישער היסטאריקער האט פארעפענטליכט א ווענדונג צו דער יודישער געזעלשאפט:

„דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט אין ווילנע וויל זיך נישט בענוגענען מיט זאמלען אוצרות פון וויסענשאפט, — ער וויל אויך צוגרייטען לעבעדיגע פארשער און שאפער אויף אלע געביטען פון דער יודישער וויסענשאפט. דאס איז דער געדאנק פון דער אספיראנטור, וואס ווערט איצט געגרינדעט ביים אינסטיטוט אויפ'ן נאמען פון אונזער אומפערגעסליכען ד״ר שאבאד. מיר שאפען איצט די ערשטע קאדרען פון מאדערנע וויסענשאפטלער, וואס זאלען ארבייטען פאר'ן פאלק און אין זיין לעבעדיגער שפראך. די יודישע געזעלשאפט איז מאראליש פערפליכטעט קומען צו הילף אונזער נייער אונטערנעהמונג, וואס געהער צו די וויכטיגסטע אויפגאבען פון אונזער נאציאנאלער אויפלעבונג״.

פאר די יוו״א־זאמלונגען!

צוליב דעם פערשטארקטען אינטערעס פאר דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, אין צוזאמענהאנג, מיט דער אקציע אין לאדז, האבען אויך אנגעהויבען אריינצוקומען מאטעריאלען פאר די מוזייען און ארכיוען פון ייווא. אזוי, למשל, האט אינזש. ש. מרגליות, א יוגענד־פריינד פון יצחק לייבוש פרץ אוועקגעשאנקען פאר דעם פרץ־מוזיי אין ייווא, א זעהר זעלטען, אומבעקאנט בילד פון דעם דיכטער פון זאמאשטש פון 1890. ה' משה לאנדאן — אנ'עקזעמפלאר פון יהואש'ס איבערזעצונג פון איוב און די מגילות מיט פרץ'ס אייגענהאנדטיגע, זעהר וויכטיגע צושריפטען אויף די גליונות. פון הערש גראסמאן — בריף פון יודישע לעגיאניסטען פון 1916. פון י. זעלקאוויטש — א מאנוסקריפט פון תולדות יש״ו און זעלטענע דרוק־זאכען. פון יעקב שולמאן — זעלטענע פאטאגראפיעס פון דער פועלי־ציון בעוועגונג. ווייטערדיגע רשימות קומען.

זעלבסטמארדען

(א) אויף דער פ. א. וו. גאס 15 האט אין א שכורן צושטאנד געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דער 22־יעהריגער סטאניסלאוו פלאטשינסקי.

* * *

אויף ווילענסקא 11 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד א געוויסער אויגוסט גרעליך.

איבערגעפאהרען דורך אנ'אויטא

(א) אויף פאביאניצער גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 59־יעהריגער סטעפאן מומאנסקי פון דודע־פאביאניץ (מארא פיק גאס)

דער שאפער איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

אברהם ראזענפעלד ז״ל

זונטאג, דעם 2 יוני איז נאך קורצע און שווערע ליידען געשטארבען אין וויען אין עלטער פון 51 יאהר דער בעקאנטער לאדזער זאקען־פאבריקאנט אברהם ראזענפעלד ז״ל.

דער פערשטארבענער איז געוועזען איינער פון די גרינדער פון לאדזער זאקען־פערבאנד, איז געוועזען ראטמאן פון דער היגער האנדעלס־קאמער אין איהר ערשטער קאדענץ און לעצטענס וויצע־פרעזעס פון היגען זאקען־פערבאנד אויסצייכענענדיג זיך מיט גרויסער ענערגיע, פלייס און ארבייטסזאמקייט האט דער פערשטארבענער דערפיהרט זיין זאקען־פאבריק אין לאדז אויף א גאר הויכער מדרגה.

דער פריהצייטיגער טויט האט איבערגעריסען זיין שעפעריש לעבען.

כבוד זיין אנדענקען!

אראפגעפאלען פון א הויש־טאווקע

(א) אין פארק יוליאנאוו איז בעת א פערוויילונג יאן פיעטשאק (לאגעווניצקא 124). פיעטשאק האט אראפגעפאלען פון א הושטאווקע א געוויסער מאר־הירען־ערשיטערונג. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם געבראכט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

אנגעפאלען אויף דער גאס

(א) אויף דעם אדורכגעהענדען דורך דער בזשע זשינער גאס, נעבען נומער 116, פעליקס פאכאל־טשיק (זאקאנטנא 61) זענען אנגעפאלען צוויי אונבעקאנטע און איהם מיט מעסערס שטארק צו־שטאכען, געמאכט טיפע וואונדען פון ברוסט און בויך.

דעם פערוואונדעטען האט מען געבראכט אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אין וואנגעלישען שפיטאל.

די פאליציי זוכט די אנפאלער.

גנבות

אין דער וואוינונג פון פראנציסקא יאבלאנסקא (וואלטשאנסקא 63) האבען זיך אריינגעקריגען גנבים און ארויסגעגנבעט פערשידענע זאכען פאר 1400 זל.

— יצחק וויספעלד (לימאנאווסקיעגא 18) האט געמאלדען, אז מען האט ארויסגעגנב'עט ביי איהם פערשידענע זאכען פאר 10000 זל.

— ביי יעקב יארכאווסקי (שרודמיעסקא 102) האבען גנבים ארויסגעטראגען אין דער אפוועזענהייט פון די באלעבאטים פערשידענע זאכען פאר 1500 זל.

אנ'אונטערגעווארפען קינד

(א) אין טויער פון הויז אויף מאלא 21 האט מען געפונען א קינד א יונגעלע פון 6 וואכען.

פון צענטראלען האנדווערקער־פערבאנד, פילסודסקיעגא 69

ביי די גארטעלן־מאכער

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער־פערבאנד מאכט אויפמערקזאם, אז די טעג זענען דורכן אינדוסטריע און האנדעלס־מיניסטעריום אנערקענט געווארען אלס האנדווערקער־פאכען: גאר־סעטענמאכעריי און פארקיעט־לעגער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, דארפען די אויבענדערמאנטע, וואס בעזיצען אייגענע ווערקשטעלען באלד נאכ'ן פערעפענטליכען די פעראָרדנונג זיך פערזעהן מיט האנדווערקער־קארטען, ווייל שפעטער וועלען זיין שוועריגקייטען.

צו בעקומען די האנדווערקער־קארטע, וועט זיין גענוגענד פארצושטעלען א הויי־יעהריגען פאטענט.

עס איז געוואונשען, אז די אויבענדערמאנטע זאלען זיך שוין פעררעגיסטרירען אין א האנדווערקער־ארגאניזאציע, כדי ארורכצופיהרען די נויטיגע פאר־מאליטעטען צו בעקומען די קארטע.

לויט דער זעלבער פעראָרדנונג זענען אויך אויסגעטיילט געווארען אלס בעזונדערע פאכען: פעלצען־מאכער, אויטא־שלאסער און דאמענשניידער.

א יודישער פארזיצער פון דער עקזאמענ־ניר־קאמיסיע פאר קאפעלושמאכער

די טעג איז בעשטימט געווארען דורך דער האנדווערקער־קאמער די עקזאמעניר־קאמיסיע פאר קאפעלושמאכער.

אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע איז בעשטימט געווארען ה' מאקס קאפעלושניק, אלס לאווניקעס צוויי קריסטליכע קאפעלושמאכער.

פון פריזיער־צעך

פאריגען מאנטאג איז אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד, פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון פריזיער־צעך אין לאדז.

די פערזאמלונג עפענט דער סטארשי פון צעך ה' פראגא און לאדענט איין אין פרעזידיום דעם סעניאר פון צעך ה' ל' קראקויער און דעם ראטמאן פון דער האנדווערקער־קאמער ה' ה. קאלסקי אלס סעקרעטאר ה' א. יאקובאוויטש.

ה' קראקויער רעפערירט דעם בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג אין איהר קאדענץ. פון דעם בעריכט ווייזט זיך ארויס, אז אין פערלויף פון לעצטען יאהר האט די פערוואלטונג אפגעהאלטען 38 זיצונגען, גערופען 5 אויסערגעוועהנליכע מיטגלידער־פערזאמלונגען, איינגעשטעלט א שטענדיגען קאנטאקט מיט'ן קריסטליכען פריזיער־צעך, וואס האט געברענגט א גרויסע פערלייכטערונג די יודישע פריזיערס, וואס האבען איינגעגעבען אויף האנדווערקער־קארטען און צוגעטרעטען צו די עקזאמענס, אפגעהאלטען עטליכע קאנפערענצען מיט דער האנדווערקער־קאמער, ווי אויך מיט די פארשטעהער פון אינדוסטריע־אמט. א דאנק דער בעמיהונג פון דער פערוואלטונג איז געלונגען צו בעקומען אין אלע היגע שטייער־אמטען זאכקענער ביים שאצען דעם אומזאץ־שטייער פאר פריזיערס. בעקומען פארשטעהער אין די עקזאמיניר־קאמיסיעס פאר מייסטער און געזעלען, עס זענען אדורכגעפיהרט געווארען צעהנדליגער אינטערווענצען אין די שטייער־אמטען, יודישע גמינע, מאגיסטראט א. א. מיט א גוטען רעזולטאט.

געשאפען א גמילת־חסדים קאסע פאר די מיטגלידער, ווי אויך דערגענצונגס־קורסען פאר די מיטגלידער און געזעלען, וואס טרעטען צו צום עקזאמען.

דער בעריכט און קאסע־בעריכט ווערט גענומען צו קענטניש און עס ווערט אויסגעדריקט דער פערוואלטונג א דאנק און אנערקענונג פאר זייער ארבייט לטובת די יודישע פריזיער.

נאכ'ן בעריכט טרעט די פערזאמלונג צו צו די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג, וועלכער גיט פאלגענדען רעזולטאט:

אלס סטארשי: ה' פראגא, פאדסטארשים: ראטמאן קאלסקי, רייזמאן און וויזענפעלד. אין דער פערוואלטונג: א. יאקובאוויטש, י. בענעדיקט, ה. וואלקאוויטש, י. ראדאשיצקי, מ. לובאכינסקי און שיינטוך, פערטרעטער ד. ביימאוויטש, מ. פיליכאווסקי.

רעוויזיאנס־קאמיסיע: די ה״ה י. שמולעוויטש, ל. זילבערמאן און ש. שימקיעוויטש.

פון טאפעצירער־צעך

פאריגע וואך איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון טאפעצירער־צעך.

די פערזאמלונג איז גערופען געווארען צוליב דעם, וואס עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז פיל מיטגלידער פערנאכלעסיגען די פליכטען לגבי זייערע לערניונגלעך. שיקען נישט אויף די אווענד־קורסען און שליסען נישט קיין אפמאכען.

דער פארזיצענדער, דער סטארשע פון צעך ה. ח. געפנער גיט איבער די פערזאמלעטע די פאלגען וואס דראהען פאר נישט אפהיטען די פליכטען און אויך אז דאס פערנאכלעסיגען קען ברענגען צום אונטערגאנג פון טאפעצירער־פאך ביי יודען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערט בעשלאסען אויפצופאדערן אלע מיטגלידער, שוין אדורכצופיהרען אלע נויטיגע פארמאליטעטען, לויט די פארשריפטען, אדורכצופיהרען שטענדיגע קאנטראלעס אין די ווארשטאטען, צי די פארשריפטען ווערען אפגעהיטען, ווי אויך איינפיהרען א שטענדיגען רעגיסטער פון אלע לערניונגלעך.

אויסצופיהרען די אויבענדערמאהנטע בעשלוסען איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע פון די ח״ח: דרעסלער, וואיטשעכאווסקי, פייערמאן, בראוומאן, ברעסלער און בירנבוים.

אויף דער פערזאמלונג איז אויך ארומגערעדט געווארען די פראגע פון די היגיעניש דראהטמאטראצען. כדי דעם ענין צו רעגולירען ווערט אויסגעוועהלט א קאמיסיע פון 5 פערזאן. די קאמיסיע דארף רופען א קאנפערענץ פון די וואס ארבייטען אויס די מאטראצען און רעגולירען דעם ענין

* * *

די טעג איז פארגעקומען אנ'עקזאמען פון טאפעצירער־געזעלען. צום עקזאמען איז צוגעטרעטען איין יודישער געזעל פון זדונסקא־וואלא, וועלכער האט בעקומען א געזעלען־דיפלאם.

די פערוואלטונג פון טאפעצירער־צעך מאכט אויפמערקזאם אויף דעם, וואס די יודישע געזעלען גיבען נישט אן אויף די עקזאמענס נישט קוקענדיג דערויף, וואס נאר נאך ביז ענדע דעצעמבער ה. י. קומען פאר הנחה־עקזאמענס. שפעטער וועט דאס צוטרעטען צום געזעלען־עקזאמען זיין שטארק בעשווערט.

עס ליגט אין אינטערעס פון די טאפעצירער־געזעלען שוין צוצוטרעטען צו די עקזאמענס.

פון היטעלמאכער־צעך.

דער היטעל־מאכער־צעך האט בעקומען א אויפפאדערונג פון דער האנדווערקער־קאמער, אויף צוגעבען א רשימה פון די היטעל־מאכער, וואס בעשעפטיגען לערן־יונגלעך און האבען נישט געשלאסען מיט זיי קיין אפמאכען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז בעשלאסען געווארען אויפצופאדערן אלע היטעל־מאכער שוין צו שליסען די אפמאכען אין בקרוב וועט א קאמיסיע פון צעך בעזוכען די ווארשטאטען, כדי צו קאנטראלירען, צי די פארשריפטען זענען אויסגעפירט געווארען.

עס ליגט אין אינטערעס פון אלע היטעל־מאכער שוין דאס צו ערלעדיגען, כדי אויסצומיידען א שטראף.

„מיין לאנג פערשטארבענער זיידע

האט דעם ביעלאוויעזשער פויער געשלעפט מיך ראטעווען“

א שפאנענדע מלחמה־איבערלעבעניש, דערציילט דורך א געוועזענעם אפיציר)

די געשיכטע, וואס מיר גייען דא איבערגעבען האט דערציילט אין א קרייז פון געלערנטע, קינסטלער און פאליטיקער, אקאדעמיקער און פריידענקער, א בעריהמטער אדוואקאט, אנ'אבסאלוט־פרייגעזאנענער מענש און דערצו אויך אנ'אנגעזעהענער פיהרער פון א לינקער מאטען־פארטיי. דאכט זיך, אז די דאזיגע געזעלשאפטליכע שטעלונג זיינע גיט א גענוגענדען גרונד, אז מ'זאל נישט פרובען בערגלויבערישע השפעות אדער מיט איינבילדונגען בערגלויבערישע השפעות אדער מיט איינבילדונגען און האלוצינאציעס.

— — — — — — — — —

אין סוף אויגוסט 1915 האט מען מיך געשיקט אויפ'ן פראנט', איך בין אלס קאפיטאן געשטעלט געווארען אין דער שפיץ פון אנ'ארטילעריע־אפטיילונג. מיר האבען אפערירט אויפ'ן שטח צווישען וואלקאוויסק און סלאנים. נאך א רייה קורצע ראנגלענישען האבען מיר זיך ענדליך בעזעצט אין צוגעגרייטע שוץ־גראבען.

ס'האט זיך אנגעהויבען דאס שווערע גרוילענדע פראנט־לעבען. יעדען טאג איז אויסגעקומען צו פיהרען פערביטערטע קאמפען, אין די ערשטע צייטען האבען מיר נאך געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאנד. אין גיכען האבען זיך אונזערע כוחות אבער געגומען אויסשעפען, מיר האבען אנגעהויבען צו ליידען איין מפלה נאך דער אנדערער. סיהאט זיך אויך באלד גענעבען צו פילען א מאנגעל אין אמוניציע און אין פראוויאנט, דער קאמפס־קוראזש פון מיין אפטיילונג איז דעריבער כסדר געפאלען. ס'האט אונז אלעמען גענומען בעהערשען אנ'אפאטישע און אפילו א בונטארישע שטימונג.

ב אוך דא האט דער שטאב אונז געהאלטען אין איין בעפעהלען, אז מיר זאלען זיך נישט וואגען צו ריהרען פון ארט, ווייל פון דערהאלטען אונזער פאזיציע איז פשוט אפהענגיג די שנעלע פערענדיגונג פון דער מלחמה און דער נצחון פון אונזער ארמעי, אגב האט מען אונז אויך פערזיכערט אז אט אט בעקומען מיר צוגעשיקט בעדייטענדע פערשטארקונגען. מיר וועלען דאן גלייך געטוישט ווערען און מ'וועט אונז אויך באלד בעזארגען מיט שפייז און מיט אנדערע נויטיגקייטען.

די דאזיגע צוזאגענישען האבען טאקע מיין אפטיילונג אביסעל אויפגעמינטערט מיר האבען ווידער אנגעהויבען פערביסען, און עקשנות'דיג צו קעמפען. לאנג האט אבער אונזער אויפגעבלאזענע התפעלות נישט געהאלטען, ווייל פון די אלע הבטחות האט זיך אויסגעלאזט א בוידעם. א חוץ פון הונגער און נויט האבען מיר אויך נאך אנגעהויבען צו ליידען פון אומפליי און אכברים, די שרצים האבען ממש פערפלייצט אונזערע גריבער און געריסען פון אונז לעבעדיגע שטיקער.

איינמאל בייאנכט, שוין גאר שפעט, בעת מיר זענען געלעגען פערזינקען אין אונזערע טרויעריגע מחשבות, ווארפען זיך פלוצלינג אויף אונזערע גריבער מיט א באגנעט־אטאק גאנצע מחנות דייטשען. בעגלייט פון א שרעקליכער קאנאנאדע פון מאשינען־געוועהר. איבער אונזערע קעפ האבען זיך אויך באלד בעוויזען א רייהע צעפעלינען, פון וועלכע ס'האט גענומען האגלען מיט באמבעס.

לאנג האבען מיר נישט געקאנט אויסהאלטען דעם מורא'דיגען גיהנום, אין פאניק האבען מיר פערלאזט אונזערע פאזיציעס און זענען אנטלאפען אין פערשידענע ריכטונגען.

אויך איך האב זיך געלאזט מיט א קוים צוזאמענגעשטעלטע גרופע אין צוריק־וועג אריין. מיר זענען אזוי געלאפען א שיינע פאר שעה ביז מיר זענען ענדליך אריינגעקומען אין א וואלד, ווי גרויס איז אבער געוועזען מיין שטוינונג, ווען איך האב א בליק געגעבען אין דער מאפע און דערזעהען, אז אויפ'ן ארט, וואו מיר געפינען זיך, דארף זיך גאר ציהען א ברייטער גוט געפלאסטערטער שאסיי.

הייסט עס אלזא, אז מיר בלאנזשען. מיר האבען דעריבער בעשלאסען דא צו פערבלייבען אויף א געוויסען אפרוה און דערווייל צו דער גיין, וואו מיר געפינען זיך און ווי ווייט מעגליך אויך זיך צו בעמיהען אנצוקניפען א קאנטאקט מיט אונזער שטאב.

באלד בין איך אבער דערגאנגען, אז דא, וואו מיר שטייען, ליגט טאקע דער געזוכטער שאסיי. אבער די דייטשען, ווילענדיג אונז דעזאריענטירען, האבען בכיון אויף א געוויסען שטח צוריסען דעם שאסיי, אהערגעבראכט פון די ארומיגע וועלדער א מאסע בוימער, געדאכט אויסגעגראבען טיפע גריבער, אין וועלכע זיי האבען אריינגעזעצט די אהערגעבראכטע בוימער, דעם גאנצען באדען בעדעקט מיט א גראט־מעך אזוי, אז אין פלוג האט זיך נישט געלאזט מערקען קיין שום סימן פון אפגעטויבעם „שפיצעל“.

איך האב פערשטאנען, אז יעקע וועט מיט אונז קיין קאטאוועס נישט טרייבען. אויב ער האט אריינגעלייגט אין אנ'עסק אזוי פיל כוח, גרייט ער מסתמא פאר אונז צו א פיינעם סיורפריז. און ווירקליך מיר זיצען אזוי אין געהאקטע צרות און טראכטען וואס ווייטער צו טון, קומען פלוצלינג אנצופליהען א מחנה אעראפלאנען און הויבען אונז אן צו בעשיטען מיט באמבעס.

די דאזיגע לופט־משחיתים האבען דאמאלט אנגעמאכט אין אונזערע רייהען אזא חורבן, אז בלויז געציילטע פערזאנען האט זיך איינגעגעבען מיט'ן לעבען צו אנטלויפען, צווישען די פאר גליקליכע בין איך אויך געוועזען.

איינער אליין בין איך אזוי געגאנגען איבער וועגען און שטעגען, נישט וויסענדיג אליין, וואו הין איך געה. ענדליך בין איך אריין אין א געדיכטען וואלד.

דער הונגער האט מיך שרעקליך געפייניגט, די לעצטע כחות האבען מיך אנגעהויבען צו פערלאזען, איך בין געווען זיכער. אז נישט ווייט מוז מסתמא זיין צו א מענשליכען ישוב, וועל איך מיך אהין דערשלאגען און דארט אביסעל קומען צו זיך.

איך האב געמאכט די פערצווייפעלטסטע אנשטרענגונגען און זיך געלאזט ווייטער אין וועג, א גאנצע נאכט און א טאג האב איך זיך אזוי געשלעפט איבערן וואלד. אין משך פון גאנצען מהלך האב איך קיין לעבעדיגען נפש נישט בעגעגענט און אויך צו קיין ישוב זיך נישט דערשלעפט.

ענדליך ווייזט זיך פון דערווייטענס עפעס א חורבה, איך דערטראג זיך קוים אהין, גיב א בליק אריין, דערזעה איך, אז דאס איז א האלב־איינגעפאלענער שייער, אויב אזוי: טראכט איך — מוז דאך אודאי דא נישט ווייט זיין א דארף.

איך פרוב ווייטער צו גיין, איך האב אבער שוין נישט קיין כוח א פוס צו שטעלען. איך קריך דעריבער אריין אין שייער און פאל א טויט־מידער גלייך אנידער. (סוף מארגען)

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט. וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס־שעה׳ן 8-10. 12-2 און 5-8 אווענד

זונטאג פון 9-11 בייטאג און יום־טוב פון 9-1.

פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע־זאל.

Dr. med. P. Braun

צוריקגעקעהרט פון פאריז

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקה.

נעהמט אן פון 8-1 און פון 4-8 אוו.

Cegielniana 4. tel. 100-57.

קראַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

הײַנט פּרעמיערע!

הײַנט פּרעזענטירען מיר די פּראַכטיגע שיינהייט
JEAN HARLOW
אין דעם פּראַכטיגען זינגען-פילם א. ג.
"בעשאַפען צום קושען"
אין די איבריגע ראָלען
Lionell Barrymore
Lewis Stone

אויסער'ן פּראָגראַם: די נייעסטע אַקטואַליטעטען.
אָנהייב פון די סעאַנסען: אין גאַנצן. טעג 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 1.30 בייטאָג

ווערקשטעל פון שירמס
און שפּאַציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשא 19
עמפּפעהלט אין א רײַכן אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

אכטונג, צײַטונגס-פעדקויפער!
די לאַגע פון אונזערע חברים אין וואַרשא, צוליב דעם איבערנעמען דאָס גאַנצע צײַטונגס-וועזען דורך דער געז. „רוך" פון 1-טען ד. ח איז זעהר בעדראָהט און איז לײַדער שוין כמעט ווי א פאַקט. אמת איז, אַז דערווײַל גרייכט עס נאָך נישט אויסער די גרעניצען פון וואַרשא. אָבער מיר מוזען זײַן דערצו פאַרגעברייט, און דעריבער רופן מיר הײַנט דינסטאָג
א דרינגענדע פערזאַמלונג
7 אָוונט מיט דער בעטייליגונג פון א וואַרשאַווער דעלעגאַט. קיין איינער טאָר נישט פעהלען, ווײַל עס האַנדעלט זיך אין אייער פּרנסה.
מיט אַכטונג
די פערוואַלטונג פון צײַטונגס-פערקויפער
פּילסודסקיעגאָ 66 ביי „פּועלי אגודת ישראל".

Przetarg.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg na doroczne roboty konserwacyjne:
1) malarsko - budowlane,
2) „ - meblowe,
3) zduńskie,
4) szklarskie,
5) stolarsko-budowlane,
6) „ -meblowe (naprawa ławek szkolnych, tablic, szaf i t. d.),
7) ciesielskie,
8) dekarsko-blacharskie,
9) kanalizacyjno wodociągowe,
10) ślusarskie,
11) murarskie,
12) instalacji centralnego ogrzewania,
13) konserwacja i remont studzien publicznych.

O roboty mogą się ubiegać firmy koncesjonowane i zarejestrowane.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach całkowicie wypełnionych należy składać w Wydziale Budownictwa Zarządu Miejskiego w Łodzi, Plac Wolności 14, pokój Nr. 41, do dnia 17 czerwca 1935 roku włącznie do godz. 10.30, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmy, każda z napisem: „Oferta do przetargu na doroczny remont robót (wymienić nazwę roboty), mającego się odbyć w dniu 17 czerwca 1935 roku", z podaniem nazwy firmy wraz z adresem. Wewnętrzna koperta winna zawierać wypełniony kosztorys (ofertę), zewnętrzna zaś, prócz wspomnianej koperty, także dowód złożenia wadjum do depozytu Głównej Kasy Miejskiej w wysokości 300 zł. w gotówce oraz podpisaną deklarację i warunki przetargu.

Otwarcie ofert na roboty, wymienione w punktach od 1 do 6, będą otwarte w dniu 17 czerwca 1935 roku, zaś wymienione w punktach od 7 do 13 w dniu 19 czerwca 1935 roku.

Oferty nie odpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu i załączniki (ślepy kosztorys z warunkami technicznemi i projekt umowy) można otrzymać codziennie od dnia ogłoszenia w godz. od 8-ej do 10-ej w Wydziale Budownictwa Zarządu Miejskiego w Łodzi, pokój Nr. 43, za opłatą zł. 3.

Łódź, dnia 3/VI 1935 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

נאָר פאַר מענער!
דער לאַנג-עקזיסטירענדער לאָדזשער ערשטקלאַסיגער ספּעציאַליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פּאַריז. ווער עס וויל טראָגען הויזען לויט דער לעצטער מאָדע דאַרף זיך ווענדען נאָר צו דעם ספּעציאַליסט פון הויזען.
B. FAJWLEWICZ
אַלעע 1. מאַי 2, פראָנט, 1. שטאָק
קומט און איבערצייגט אייך
רעקלאַמע פּרייזען!

בעקאַנט מיט איהר קוואַליטעט
הייזער
טעגליך פריש פון דער עלטסטער פאַבריק אין פּוילען
„NIECHCICE"
עמפּפעהלט צו קאָנקורענץ-פּרייזען
ש. נאַדלוסט. אל. קאָשטשושקי 32, טעל. 209 94

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
פראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען.

לעכער
ווערען אויפגענומען
ביי ג. נאַרדמאַן
שרודמיעסקאַ 8

Dr. med. D. Frid
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף זאַוואַדזקאַ 16a
פראָנט 1 שט. טעל. 224-78
נעמט אָן פון 9—10 און פון 5—7 אָוו.

א יונגע
פון בעסערע עלטערן ווערט געזוכט אין שיך-סאַלאָן
א. אַגורעק, זאַוואַדזקאַ 11.

ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
ספּעציעל פאַר וועגערישע קראַנקע און מענער-שוואַכע.
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 12—2
לעטשניצע
זגערזשער 17.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 134-72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג
און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12 בייטאָג.

Kąpiele „ROYAL"
Żeromskiego 53
tel. 179-77
מאַכט בעקאַנט, אַז די וואַנעס פון I-טער און III קלאַס וועלען די וואָך טעטיג זײַן מיטוואָך, דאָנערשטאָג און שבת פון 5 פריה ביז 10 אָוונט.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

קריינע אַנאַנאַסען
1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

א נייהער, א רעכטעווער, לערן-יונגעל ווערט געברויכט ביים קאַמאַשען-שטעפּער, 11 ליסטאָפּאַד 33, פראָנט III שטאָק. בעפאַרצוגט פון פּראָווינץ. 8014

ראַקאַלעז
פון זאַפאַרט איבערציגען אייך לעצטע שטוב מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף איין ווערקשטעל וועגנטועל צו וואוינען, 11 ליסטאָפּאַד 18 וו. 18. 8007

Inż. A. RUSSAK
47 Narutowicza 47
tel. 245-08
פיהרט אויס אַלער אַרט אַנאַליזען טעכנישע און ערצטליכע.

פערשידענעס

Zaginiony został weksel na zł. 80,— pł. 2.7.35. z wystawienia Jakób Blass na zlecenie R. Blass, pł. w Niemce, poczta Kazimierz. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić do Ordynasta Mielczarskiego 4.

א פראָנט שטוב אויפן ערשטען שטאָק און א געוועלב צו פערדינגען, גדאַנסקאַ 27. 8002

סאַנאַטאָריום
אין בעלמי
פאַר דערוואַקסענע און קינדער איז ווידער געעפענט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאַנדלונג. פאַר-ציגליכע ריטועל-דיעטעטישע קיך און אַלע בעקוועמליכקייטען. מעסיגע פּרייזען!
צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט און אין לאָדז טעלעפ. 122-60 און 127-81.
זונגען-לײַדענדע ווערען נישט אָנגענומען.

פרייע פּאָסטענס

איין און אויסמעלדונגען אין דער אובעזפּיעטשאַלניע ערלעדיג איך גענוי פערגיטיגונג פון די טראַמוואַי-שפּעזען. איך מעלד מיך פערזענליך נאָך אָנקלינגען טעל. 186-67, גדאַנסקאַ 37 וו. 22.

א לערן-יונגעל צו סוויטערס פון אָרענטליכע עלטערן ווערט געזוכט, צו ערפאַהרען נאָוואָמיעסקאַ 26 וו. 43 פראָנט 3 שטאָק. 8040

Lisa srebrnego kupię okazyjnie. Oferty z ceną do adm. sub „Ch. G"

עס קאָן זיך מעלדען א שטריקער אַרבייטער פון א בעסערע פאַמיליע מיט א גוטע רעקאָמענדאַציע, צעגעלניאַנאַ 15 ליבראָווסקי. 8006

Magiel do sprzedania, Łódź, Zamenhofa 6. 8008

אַכטונג! עס ווערט געזוכט א קווע-ליפיצירטע וואורשט-שניידערין, צו ווענדען זיך פּיעטריקאָווער 8 וו. 20 פון 2—11. 8003

Zaginiony został kwit inkasowy za Nr. 499548 na zł. 55.— wyd. przez Bank Kup. Kredytowy w Łodzi, na imię I. Weinberg. Kwit unieważnia się 8007

ס'ווערט געברויכט א מעדעל, בע-קאַנט אין דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע, און א יונגעל ביי ראָזענצווייג, פּאָמאָרסקאַ 6. 8011

עס ווערט געזוכט א נייער און א רעכטעווער, אויך א פלעכטערין ביים קאַמאַשען-שטעפּער פּאָמאָרסקאַ 29, פּאַרטער.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז
(ספּעצ. פאַר פרויען-קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).
דיאַטערמיע, עלעקטראָקאָאַגולאַציע.
נעהמט אָן אין לאָדז
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—6 נאָכמ.

Z prawami gimnazjów państwowych
GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
i Szkoła Powszechna
Eugenji Jaszuńskiej-Zeligmanowej
tel. 168-82 — Południowa 18 — tel. 168-82
איינשרייבונגען פון נייע שילערינס נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 9—2 נאָכמ. און פון 5—7 אָוונט.

Dr. Med.
J.Schlosser
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4—7 אָוו.

לעטשניצע
פאַר וועגעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער ווארטע-זאַל
א בעראַטונג 3 זל.

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאַבינעט
וועגעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 10—12 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער ווארטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

אַנאָנסען-פּרייז פאַר א מילימעטער־שורה: [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman